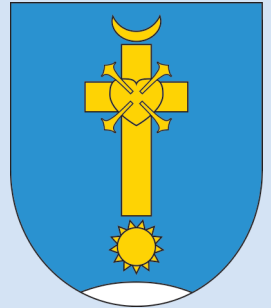

Góra Kalwaria

Bezpłatny magazyn samorządu Góry Kalwarii

f www.facebook.com/gminagorakalwaria. Kontakt: tel. 22 484 33 00, e-mail: umig@gorakalwaria.pl

www.gorakalwaria.pl

Powiększamy szkoły. W Kątach już trwa budowa

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Kątach stanie się przyjaźniejszym miejscem nauki i pracy. Dzięki rozbudowie przybędzie placówce ponad tysiąc metrów kwadratowych.

Prace zlecone przez gminę Góra Kalwaria wystartowały w lutym, lecz do symbolicznego rozpoczęcia inwestycji doszło 17 maja. W ścianę powstającej nowej części Zespołu wmurowano uroczyste tzw. kapsułę czasu.

10 NOWYCH SAL

W stalowej tubie został umieszczony „List do przyszłych pokoleń”, podpisany przez uczestników wydarzenia. Do środka włożono również: fotografię szkolno-przedszkolnej społeczności, aktualne wydania lokalnych gazet („Przegląd Piaseczyński” i „Kurier Południowy”), monety (od 1 grosza do 5 złotych), a także trzy rysunki autorstwa dzieci uczących się w Kątach. To prace zwycięzców konkursu „Moja placówka za 200 lat”: Danusi Bodo z przedszkola (grupa III), Mai Gwadery z klasy 2a i Bartosza Wiśniaka z kl. 6a. Wmurowania kapsuły w specjalnie przygotowaną wnękę dokonali osobiście burmistrz Arkadiusz Strzyżewski oraz dyrektor Zespołu Szkolno-Przedszkolnego, Arletta Zduńczyk.

Uroczystość zaszczycili swoją obecnością między innymi: Paweł Magdoń, dyrektor Wydziału Rozwoju Edukacji Mazowieckiego Kuratorium Oświaty, który odczytał list ministra

edukacji i nauki Przemysław Czarna, radni Sejmiku Województwa Mazowieckiego oraz górszkalwaryjskiej Rady Miejskiej, przedstawiciele miejscowej rady rodziców, reprezentanci wykonawcy robót i osoby nadzorujące inwestycję.

Ceremonia była symbolicznym podkreśleniem, jak ważnym przedsięwzięciem dla społeczności gminy (szczególnie mieszkańców Kątów, Tomic i Mikówca) jest rozbudowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego, do którego obecnie uczniowie muszą uczęszczać na dwie zmiany.

W ramach inwestycji – opiewającej na 10,7 mln zł – placówce przybędzie 1205 metrów kwadratowych powierzchni użytkowej. Powstanie siedem sal lekcyjnych, dobudujemy stołówkę i kotłownię, zamontowana też zostanie winda. Zadanie obejmuje także budowę trzech sal przedszkolnych z szatniami i sanitariatami.

Otwarcie powiększonego Zespołu ma nastąpić na początku września przyszłego roku. Rozbudowa jest dofinansowana z Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych.

A W CZAPLINKU SALA GIMNASTYCZNA

Przestrzeni potrzeba również w podstawówce w Czaplinku. Właś-

Rozbudowa w Kątach ma się zakończyć najpóźniej w sierpniu 2024 roku. Na zdjęciu od lewej: burmistrz Arkadiusz Strzyżewski, dyrektor placówki Arletta Zduńczyk i wiceburmistrz Mateusz Baj

nie rozstrzygamy przetarg na jej rozbudowę. Inwestycja będzie polegać przede wszystkim na budowie sali gimnastycznej. Prace ruszą w te wakacje i zakończą się pod koniec przyszłorocznych. Zostaną dofinansowane przez Ministerstwo Sportu i Turystyki. Zewnętrznych funduszy szukamy na rozbudowę szkoły w Czersku. W gminnej oświacie oprócz dużych

inwestycji prowadzone są – nie tak kosztowne, ale niewątpliwie bardzo ważne – zadania remontowe. W ubiegłym roku na najpoważniejsze z nich (w siedmiu szkołach) gmina łącznie wydała przeszło 612 tysięcy złotych.

Wśród takich remontów znalazły się między innymi: odnowienie łazienek i korytarza w Baniosze, remont dachów w Brześciach, Kątach i przy

ul. Kalwaryjskiej w Górze Kalwarii, wymiana nawierzchni placu zabaw w Czachówku, remont podłogi sali sportowej w Czersku. Jeśli zaś chodzi o rok bieżący, trwają remont szkolnego tarasu w Czersku oraz budowa chodnika na terenie szkolnym w Dobieszu. Zadań remontowych przybędzie po nadejściu wakacji.

Kąpiąc się tutaj, bardzo ryzykujesz!

Nad Wisłą w Górze Kalwarii – na tzw. tamie wojskowej – wyznaczono kolejny czarny punkt wodny na Mazowszu. Takie punkty to miejsca, w których obowiązuje zakaz kąpieli, ale zdarzają się przypadki jego nieprzestrzegania.

W województwie mazowieckim istnieją 123 czarne punkty wodne. Od 2009 r. wyznacza je samorząd wojewódzki we współpracy z policją i konsultując się z Wodnym Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym. Czarno-żółte tablice oznaczają, że w danym miejscu nie tylko nie wolno się kąpać, ale jest ono także szczególnie niebezpieczne. Wchodząc do wody, ryzykujesz życie.

Z policyjnych danych wynika, że w zeszłym roku na terenie Mazowsza utonęło 46 osób. Oznaczenie górszkalwaryjskiej tamy wojskowej (sąsiadującej z plażą) ma związek z ubiegłorocznym, czerwcowym utonięciem w tym miejscu dwóch nastolatków. Piaseczyńskie WOPR regularnie alarmuje, że Wisła na tym odcinku jest wyjątkowo groźna.

Znak ustawiono na początku czerwca

Trudna droga do lepszej jazdy

Szosa do Piaseczna w końcu zostanie dostosowana do ogromnego ruchu i stanie się bezpieczniejsza? Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad obecnie konsultuje koncepcję rozbudowy trasy krajowej nr 79 z lokalną społecznością. Przewidziany termin prac budowlanych to lata 2028–2030.

O potrzebie przebudowy wąskiego gardła, którym jest „79”, mówi się głośno przynajmniej od 20 lat. Ta ruchliwa dojazdówka do stolicy od południa nie ma jednak szczęścia. Latami zabierano się do jej modernizacji, a kiedy prace nad dokumentacją projektową wreszcie się zaczęły, zabrakło pieniędzy na ich kontynuację i realizację przedsięwzięcia, przez co już sporządzony materiał stracił swoją wartość.

OD PIASECZNA DO TOMIC

W bieżącym roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad ruszyła ponownie z przygotowaniem inwestycji. Mowa o odcinku od skrzyżowania ulic Puławskiej i Syrenki w Piasecznie do początku obwodnicy Góry Kalwarii, który znajduje się w Tomicach. Obecnie prowadzone są

akcja informacyjna oraz konsultacje społeczne (20 czerwca zakończyła się druga z trzech tur konsultacji).

Biuro projektowe Value Engineering, na zlecenie GDDKiA, stworzyło wstępną koncepcję rozbudowy drogi. Następnie, po dwóch spotkaniach z zainteresowanymi mieszkańcami oraz z władzami gminy (13 kwietnia i 6 czerwca), firma dokonała zmian zaproponowanych rozwiązań. Część propozycji projektantów jednak nadal budzi kontrowersje. Do 20 czerwca można było wносить uwagi do opublikowanych w internecie map projektowych. GDDKiA zapewnia, że wsłuchuje się w głosy lokalnej społeczności i samorządu.

O CO APELUJEMY

Włodarze Góry Kalwarii aktywnie uczestniczą w konsultacjach, ponie-

waż zależy im, aby przebudowana szosa umożliwiała zarówno możliwe szybkie dotarcie do Warszawy, jak i nie pogorszyła warunków życia okolicznych mieszkańców. Ważną kwestią jest również usprawnienie dojazdu do magazynów i zakładów pracy, szczególnie w Łubnej, Baniosze, Szymanowie i Tomicach. Nie zapominamy też o dogodnym dostępie do transportu publicznego.

Dlatego gmina, po uwzględnieniu części jej dotychczasowych postulatów, nadal apeluje między innymi:

- o rozważenie budowy węzła na styku obwodnicy i zmodernizowanej drogi 79, który umożliwiłby mieszkańcom Kątów wjazd na obwodnicę oraz skróciłby mieszkańcom Tomic (z ulic Sosnowej, Brzozowej i Kwiatowej) dojazd do „79” w obydwu kierunkach (Góra Kalwaria, Piaseczno);

Propozycja jednego ze skrzyżowań – przy stacji paliw w Solcu (projekt: Value Engineering sp. z o.o.)

- o rozważenie budowy węzła na trasie 79 na skrzyżowaniu z ul. Europejską w Tomicach;
- o przeniesienie zaprojektowanych przystanków autobusowych w centrum Baniochy z dróg serwisowych na szosę główną (przy której zlokalizowano w projekcie pozostałe przystanki na odcinku Tomice–Solec); ponadto należy doprojektować istniejące obecnie przystanki na wysokości ul. Wiejskiej w Baniosze;

- by wykorzystać ul. Lawendową w Solcu w całości jako łącznik między drogą przez Solec a zaproponowanym małym rondem przy stacji paliw;
- by droga łącząca małe rondo przy stacji paliw z ul. Łubińską (będąca jednym z wyjazdów ze strefy przemysłowej) była przesunięta na południe, tak aby tworzyła skrzyżowanie czterowłotowe lub rondo z drogą gminną (działka nr 151/52 w Łubnej).

Kilkaset nowych miejsc pracy w Górze Kalwarii

Po wielu latach przerwy w naszym mieście zaczynają powstawać duże zakłady produkcyjne. W ciągu najbliższych dwóch lat przyniosą co najmniej 600 miejsc pracy! To może zdecydowanie zmienić lokalny rynek zatrudnienia.

Możemy już zdradzić, że jedną z firm, która się u nas pobuduje, jest Dacpol Service sp. z o.o. Przedsiębiorstwo zaczęło projektowanie zakładu produkcyjnego, który powstanie na terenie zakupionym w Górze Kalwarii do roku 2025. W pierwszym etapie spółka planuje zatrudnienie 100 osób, a docelowo ponad 300. Już teraz poszukuje pracowników.

Dacpol Service działa na rynku od 30 lat i posiada szerokie grono klientów w Polsce, Europie oraz w wielu innych krajach. Spółka specjalizuje się w produkcji podzespołów do energoelektroniki, elektrotechniki, elektroniki, automatyki i energetyki.

Góra Kalwaria staje się coraz atrakcyjniejszym miejscem lokowania biznesu, o czym świadczy rosnące zainteresowanie inwestorów (fot. Dacpol Service)

Stadion nowoczesny, ale na miarę naszych możliwości

Gmina jest w trakcie wyboru firmy, która do wiosny 2024 r. wykona projekt przebudowy Stadionu Miejskiego w Górze Kalwarii.

Wyłonione biuro architektoniczne wcześniej przygotuje koncepcję inwestycji. Zostanie przedyskutowana m.in. ze środowiskiem sportowym.

Wstępne konsultacje z organizacjami, które korzystają ze stadionu, już się rozpoczęły. W połowie kwietnia w ratuszu doszło do spotkania, podczas którego burmistrz Arkadiusz Strzyżewski i Monika Kozłowska, dyrektor Ośrodka Sportu i Rekreacji, wysłuchali oczekiwań głównego użytkownika obiektu (MKS Korona Góra Kalwaria). W rozmowie wzięli udział także Patryk Kozłowski, założyciel grupy Góra Biega, zrzeszającej biegaczy amatorów.

Zaproszenie przyjęli również goście specjaliści – przedstawiciele Warszawsko-Mazowieckiego Okręgowego Związku Lekkiej Atletyki z prezesem Tomaszem Majewskim, dwukrotnym złotym medalistą olimpijskim w pchnięciu kulą. Stadion po przebudowie miałby bowiem zawierać m.in. profesjonalną bieżnię oraz być przystosowany do uprawiania skoków i rzutów.

Samorząd Góry Kalwarii osiem lat temu przygotował już projekt modernizacji Stadionu Miejskiego. Niestety, jego

O tym, jak powinien wyglądać zmodernizowany stadion przy ul. Wojska Polskiego, przedstawiciele gminy dyskutowali m.in. z byłym kulomiotem Tomaszem Majewskim, złotym medalistą olimpijskim (trzeci od lewej)

realizacja, przy braku dostępnych zewnętrznych źródeł dofinansowania, okazała się zbyt droga, do tego bardzo trudna do przeprowadzenia etapami. Nowy projekt ma umożliwić etapowanie, co pozwoli na szybsze przystąpienie do pierwszych prac.

Pół tysiąca uwag do studium

19 czerwca zakończyło się przyjmowanie pisemnych uwag do projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Wyłożenie projektu studium do publicznego wglądu trwało od 8 maja. Teraz uwagi – jest ich ok. 500 – zostaną przeanalizowane przez burmistrza, a dokument ostatecznie zatwierdzi Rada Miejska.

22 maja w Ośrodku Kultury odbyła się dyskusja nad propozycjami zawartymi w projekcie. W spotkaniu wzięło udział około 200 mieszkańców, głównie wyrażających zaniepokojenie zapisami umożliwiającymi ewentualną budowę biogazowni na dwóch działkach otoczonych lasem – na terenie dawnej strzelnicy wojskowej w Górze Kalwarii lub w Karolinie.

Skąd owe zapisy? Kiedy wybuchła wojna na Ukrainie i ceny gazu znacząco wzrosły, gmina była zmuszona przekazać dofinansowanie na utrzymanie miejskiej kotłowni, zaopatrującej w ciepło m.in. osiedla i szkoły w mieście oraz Dom Pomo-

cy Społecznej. W rezultacie analiz dla gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej eksperci wskazali, że najbardziej realną ucieczką od gazowej drożyzny oraz buforem bezpieczeństwa energetycznego może być właśnie budowa biogazowni, która stałaby się częścią miejskiej sieci ciepłowniczej.

30 listopada 2022 r. Rada Miejska w swoim stanowisku wyraziła wolę budowy biogazowni w gminie Góra Kalwaria. I zobowiązała burmistrza do umieszczenia w przygotowywanym studium zapisów umożliwiających powstanie takiego obiektu właśnie na terenie byłej strzelnicy lub na działce 93/11 w Karolinie.

Pomysł radnych na lokalizację biogazowni to jedno, a głosy mieszkańców to drugie. Dlatego poważnie biorę pod uwagę opinie, które zostały wygłoszone przez mieszkańców na spotkaniu konsultacyjnym w sprawie studium. Ostateczną decyzję na temat kształtu dokumentu, który przedłoży Rada Miejskiej, podejmę po zapoznaniu się z pisemnymi uwagami do wyłożonego projektu – mówi burmistrz Arkadiusz Strzyżewski.

NASZA

Góra Kalwaria

„Nasza Góra Kalwaria”

– bezpłatny magazyn samorządu Góry Kalwarii

Wydawca: Gmina Góra Kalwaria.

Redaktor naczelny: Robert Korczak.

Adres redakcji: Urząd Miasta i Gminy Góra Kalwaria, ul. 3 Maja 10, 05-530 Góra Kalwaria. Tel. 22 484 33 52,

e-mail: promocja@gorakalwaria.pl, strona www.gorakalwaria.pl.

Podczas wakacji artyści w akcji!

Rynek miejski od 24 czerwca ponownie zacznie tętnić wakacyjną radością. Zapraszamy rodziny, zwłaszcza dzieci, na pięć sobotnich pikników Słoneczna Góra.

To już trzecia edycja letnich imprez plenerowych, podczas których gmina Góra Kalwaria wespół z Ośrodkiem Kultury oferuje mnóstwo bezpłatnych atrakcji.

Znakiem rozpoznawczym Słonecznej Góry jest ogromna różnorodność, także muzyczna. Zaczynamy (już pierwszego dnia wakacji, 24 czerwca) od disco polo. Od godz. 18.00 będzie można bawić się podczas występów Braxtona, D-Bomb oraz Freaky Boys. Imprezę zakończy nightskating, czyli przejazd rolkarzy.

Następnie, już 8 lipca, ulica 3 Maja zapełni się dziesiątkami motocykli, a to z okazji połączenia Słonecznej Góry z Motoserce, czyli akcją zbierania krwi dla potrzebujących. Wszyscy krwiodawcy zostaną nagrodzeni, a co więcej, zostanie wśród nich rozlosowany rower. Imprezie, która potrwa od godz. 12.00, będą towarzyszyć muzyka rockowa, występy stand-upera oraz dmuchańce i poczęstunek (m.in. grochówka z wojskowego kotła).

Klimat zmienimy tydzień później, 15 lipca, gdy o 15.00 sceną zawładną roztańczeni animatorzy, a po nich utalentowani młodzi mieszkańcy gminy, którzy trenują karate i taniec. Następnie usłyszymy piosenki Seweryna Krajewskiego, założyciela Czerwonych Gitar, oraz m.in. utwory w wykonaniu lokalnego Air Bandu. I tym razem nie zabraknie bezpłatnych dmuchańców oraz wieczornego nightskatingu.

Podczas pierwszej sierpniowej Słonecznej Góry (6 sierpnia) zmienimy czasy na belle époque. Będzie okazja do podziwiania ponadstuletnich samochodów i motocykli (które rozpoczną imprezę od parady) oraz posłuchania artystów z... Australii i Wielkiej Brytanii, którzy zaserwują nam piosenki popularne w okresie międzywojennym i powojennym. W programie też m.in. dawne zabawy plenerowe, nauka rysunku i pojedynki oficerskie na szpady.

Ostatni letni piknik (20 sierpnia) to kolejna porcja zabawy z animatorami, teatrzyk dla dzieci i pokaz dziecięcej drużyny pożarniczej z Pęcławia. Na zakończenie cyklu zobaczymy dwa niezwykle efektowne pokazy – cięcia lodu piłą spalinową oraz teatr ognia. Odbędzie się również ostatni wakacyjny nightskating.

Zapraszamy gorąco!

Zostań hallerczykiem!

W ostatnią niedzielę sierpnia w Górze Kalwarii mieszkańcy znów dotkną, dostownie, historii. Tym razem cofniemy czas o ponad sto lat, kiedy powstała Błękitna Armia gen. Józefa Hallera.

W 2023 roku obchodzimy 150. rocznicę urodzin gen. Hallera. To okazja do zaprezentowania tego niezwykłego dowódcy i patrioty, który we Francji stworzył wojsko z Polaków rozsiadanych po całym świecie. W 1919 r., kiedy władze polskie w kraju pilnie potrzebowały militarnego wsparcia (wojna z bolszewikami, konflikty z Ukrainą, Niemcami i Czechosłowacją), przyjazd 70-tysięcznej Błękitnej Armii wyposażonej w broń maszynową, artylerię, czołgi i samoloty, mającej w szeregach wielu doś-

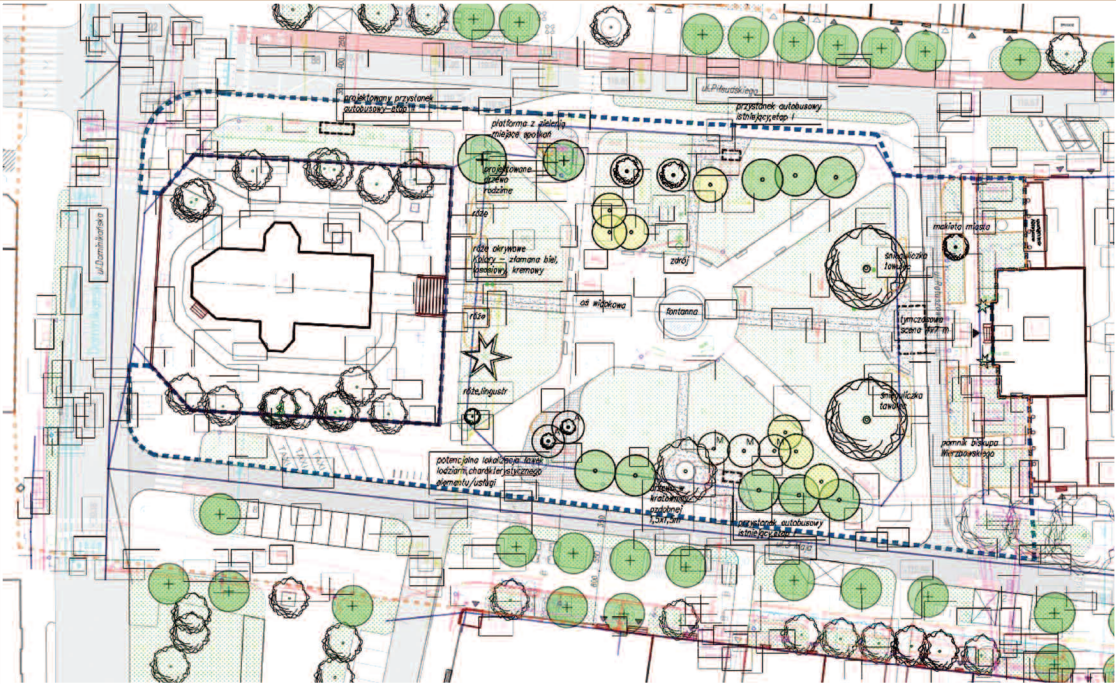
wiadczonych francuskich oficerów, był na wagę złota.

Na górszokalwaryjskim rynku hallerczycy rozbiją obóz. Będą pokazy broni i sprzętu sprzed ponad stu lat oraz najróżniejsze konkurencje dla rodzin. Piknik Historyczny „Zostań Hallerczykiem” to też koncerty (Teatru Muzycznego „Pijana Sypialnia” i aktora Kacpra Kuszewskiego), a także kolejna w mieście widowiskowa rekonstrukcja uliczna z udziałem kilkudziesięciu odtwórców historycznych.

Pikniki Historyczne, organizowane przez gminę Góra Kalwaria i Grupę Edukacyjno-Historyczną „Szare Szeregi”, już dwukrotnie zdobyły Perłę Mazowsza dla wydarzeń kulturalnych. Liczymy, że kolejna edycja również przypadnie Państwu do gustu.

Zapraszamy: 27 sierpnia, godz. 13.00–18.00.

RYNEK PO NOWEMU. WYRAŻ OPINIĘ

Burmistrz miasta i gminy Góra Kalwaria zaprasza na otwarte spotkanie informacyjne, połączone z dyskusją, na temat koncepcji przebudowy rynku miejskiego. Odbędzie się ono 26 czerwca (poniedziałek) o godz. 18.00 w Ośrodku Kultury w Górze Kalwarii przy ul. por. Białka 9.

KALENDARZ WYDARZEŃ 2023

24 czerwca	I Słoneczna Góra na rynku w Górze Kalwarii z muzyką disco polo + Nightskating
24–25 czerwca	Historia Viva na Zamku w Czersku – Noc Kupały
25 czerwca	Góra Urzecza – impreza folkowa na rynku w Górze Kalwarii
1–2 lipca	Historia Viva na Zamku w Czersku – Piknik Historyczny
2 lipca	JazZamek Czersk – koncert zespołu Walk Away
8 lipca	II Słoneczna Góra + Motoserce – na rynku
8–9 lipca	Historia Viva na Zamku w Czersku – Viva Magnus
15 lipca	III Słoneczna Góra na rynku + Nightskating
15–16 lipca	Historia Viva na Zamku w Czersku – Vae Victis
16 lipca	JazZamek Czersk – Krzysztof Ścierański New Quartet
22–23 lipca	Historia Viva na Zamku w Czersku – Średniowiecze na Wesole
23 lipca	Powiatowe Święto Policji w Górze Kalwarii – piknik rodzinny na pl. Piechoty
23 lipca	JazZamek Czersk – Wojtek Pilichowski Quartet
29–30 lipca	Historia Viva na Zamku w Czersku – Irlandczycy i Szkoci w I Rzeczypospolitej
30 lipca	JazZamek Czersk – zespół Drifter Live
1 sierpnia	Obchody 79. rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego – pomnik por. J. Białka, rondo K. Górskiego
5–6 sierpnia	Historia Viva na Zamku w Czersku – Viva Medievalis
6 sierpnia	IV Słoneczna Góra na rynku – auta retro
12 sierpnia	Noc Spadających Gwiazd na Zamku w Czersku
12–13 sierpnia	Historia Viva na Zamku w Czersku – Piknik Archeologiczny
15 sierpnia	Obchody Święta Wojska Polskiego – pl. Piłsudskiego
19 sierpnia	Wyścig kolarski ŻTC Bike Race w Górze Kalwarii i okolicach
19–20 sierpnia	Historia Viva na Zamku w Czersku – Złoty Wiek Wojny
20 sierpnia	V Słoneczna Góra na rynku + Nightskating
26–27 sierpnia	Historia Viva na Zamku w Czersku – Śladami Braci Dobrzyńskich
27 sierpnia	Piknik Historyczny na rynku w Górze Kalwarii
2 września	Piknik sołecki w Brześćcach
2 września	Obchody 120-lecia OSP Góra Kalwaria
2–3 września	Historia Viva na Zamku w Czersku – Viva Ignis
9 września	Narodowe Czytanie „Nad Niemnem” – Ogród Miejski
9–10 września	Historia Viva na Zamku w Czersku – Kobiety w Czasach Piastów
10 września	Targi sportowo-kulturalne Poznaj Naszą Ofertę – hala sportowa przy ul. por. Białka
10 września	Seniorki – Ogród Miejski
17 września	XXVI Europejskie Dni Dziedzictwa – zamek w Czersku
23–24 września	Historia Viva na Zamku w Czersku – Na Książęcym Szlaku
wrzesień	Sportowo-Rekreacyjny Piknik w Wojciechowicach
22 października	„Koncert Trzech Tenorów” formacji Vincero – Ośrodek Kultury w Górze Kalwarii
22 października	Koncert „Mazowsze w Koronie” – kościół parafialny w Górze Kalwarii
28 października	Ogólnopolski Turniej Taneczny Taneczne Pejzaże – hala sportowa przy ul. por. Białka
październik	Noc Bibliotek
październik	Noc Grozy – zamek w Czersku
11 listopada	Obchody Narodowego Święta Niepodległości – pl. Piłsudskiego
11 listopada	Bieg Niepodległości
19 listopada	Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego Emotion Cup 2023 – hala sportowa przy ul. por. Białka
2–3 grudnia	Mikołajki na Basenie
3 grudnia	Odpalenie Choinki na rynku
6 grudnia	XVIII Mikołajkowe Igrzyska Sportowe dla dzieci i młodzieży
16 lub 17 grudnia	Jarmark Bożonarodzeniowy

To będzie raj nie tylko dla dzieci

Wielkie plenerowe, wielopokoleniowe miejsce czynnego wypoczynku w Górze Kalwarii wkrótce zacznie się materializować!

W marcu urząd gminy zlecił budowę firmie wykonawczej. Umowę podpisali burmistrz Arkadiusz Strzyżewski oraz przedstawiciel spółki Sorted z podpiaseczyńskich Chyliczek, Patryk Bątruk. W kwietniu ruszyły prace. Rozpoczęły się od rozbioru powojennego budynku, który służył jako warsztat samochodowy i garaże. Obecnie trwają roboty ziemne i brukarskie. Zakończenie inwestycji – najpóźniej w listopadzie.

Rodzinny plac z atrakcjami powstaje na terenie byłych koszar, naprzeciwko głównej elewacji Ośrodka Kultury. Będzie sięgać aż do skarpy.

Co wejdzie w skład miejsca rekreacji? Przede wszystkim dwa place zabaw (dla dzieci najmłodszych oraz nieco starszych). Ustawione zostaną nie tylko huśtawki, trampolina, ścieżka

sprawnościowa itp. – nad całością górować będzie ogromne linarium ze zjeżdżalnią, z którego jednocześnie będzie mogła korzystać ponad setka osób! Część urządzeń zabawowych dostosowana będzie do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Utworzymy też strefę zabaw muzycznych i plastycznych. Nie zabraknie siłowni plenerowej, obiekt bowiem ma być miejscem również dla młodzieży i dorosłych, w tym seniorów. Oprócz tego projekt inwestycji zawiera np. stół do ping-ponga, stół do gry w szachy, altanę, źródło wody pitnej, toaletę i zieleni (m.in. ponad 80 drzew) oraz latarnie i miejsca parkingowe. Dodajmy, że uwzględniliśmy uwagi mieszkańców zgłoszone podczas konsultacji społecznych.

Znajdą się pieniądze także na ka-

Na placu budowy trwają roboty ziemne i brukarskie (fot. Jacek Kaczanowski)

mery miejskiego monitoringu.

Koszt całego przedsięwzięcia to

ponad 5,6 mln zł. Ponad połowa po-

chodzić będzie z Rządowego Fun-

duszu Polski Ład – pozyskaliśmy pra-

wie 2,9 mln zł.

Zielony dywan jak w ojczyźnie futbolu

Wymieniono nawierzchnię, ale nie tylko

Gra na takim boisku to czysta przyjemność! Orlik przy ul. Szkolnej w Baniosze przeszedł gruntowny remont.

Na zlecenie gminy wymieniono sztuczną murawę, a także piłkochwyty, ogrodzenie oraz siatki bramek. Co ciekawe, nowa nawierzchnia została

wyprodukowana w Belgii (syntetyczne murawy tego producenta są bardzo popularne w Wielkiej Brytanii, ojczyźnie futbolu).

Modernizacja boiska rozpoczęła się w połowie marca, a zakończyła na początku kwietnia – znacznie szybciej, niż zadeklarował wykonawca prac.

Koszt inwestycji: 431 tysięcy

złotych. Jednak aż 70 procent kosztów – czyli 300 tys. zł – pokryła dotacja pozyskana przez gminę od samorządu województwa mazowieckiego (w ramach programu „Mazowsze dla sportu”).

Pozostaje nam życzyć wszystkim użytkownikom efektywnych dryblińgów i pięknych goli!

Przyjaźniejszy interesantom. I wreszcie estetyczny

Siedzibę urzędu miasta przy ul. 3 Maja czeka modernizacja.

Obiekt, który od lat, delikatnie mówiąc, nie jest ozdobą centrum Góry Kalwarii, ulegnie odmianie w bieżącym roku. Modernizację przejdą wszystkie elewacje. Budynek zostanie także poddany termomoder-

nizacji, dzięki czemu znacznie spadną koszty ogrzewania.

To jednak nie wszystko – siedziba przy 3 Maja stanie się dostępna dla osób poruszających się na wózkach. Powstanie bowiem winda.

Przedsięwzięcie nie byłoby możliwe bez zdobycia przez gminę dofinansowania. Większość kosztów prac (891 tys. zł) zostanie pokryta z funduszy samorządu województwa mazowieckiego. Ogółem roboty pochłonią 1,54 mln zł.

Niezależnie od tej inwestycji kontynuujemy wprowadzanie zmian wewnątrz obu budynków urzędu. W maju przeprowadziły się z ul. 3 Maja do ratusza obie filie starostwa powiatowego – komunikacja i architektura. Jednym z kolejnych kroków będzie utworzenie punktu obsługi mieszkańca z prawdziwego zdarzenia. Interesanci będą mogli w nim załatwić większość spraw.

Sieci we wsiach

Trwa budowa infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej w ulicy Bażantów w Łubnej.

Inwestycja samorządu gminy rozpoczęła się w marcu. Powstaną kolektor ściekowy o długości 1,4 km oraz prawie kilometrowy wodociąg. Dzięki temu firmy zamierzające zainwestować w tej okolicy – a jest to strefa przemysłowa – będą mogły rozpocząć działalność na tych kilkudziesięciu hektarach. Umowa na układanie sieci opiewa na 3,75 mln zł (60 proc. wyasygnuje samorząd wojewódzki).

W ramach przedsięwzięcia asfaltowy odcinek ul. Bażantów po przeprowadzeniu robót ziemnych zostanie pokryty nową nakładką. A dodatkowo (za 920 tys. zł) wyasfaltujemy jeszcze 400 metrów jezdni, dzięki czemu zdecydowanie poprawi się komunikacja między ulicami Modrzewiową i Podleśną.

Prace na Bażantów mają dobiec końca najpóźniej pod koniec tego roku.

Za to gotowa jest już kanalizacja sanitarna w Potyczce. Budowa 2,5 km sieci zakończyła się w maju. Wartość inwestycji, rozpoczętej w ub.r., wyniosła niemal 5,5 mln zł. Również w tym przypadku tylko część środków gmina wyłożyła z własnej kieszeni. 2 mln zł to uzyskane unijne dofinansowanie (Program Rozwoju Obszarów Wiejskich).

Wiadukt od nowa

W kwietniu oddano do użytku nowy przejazd nad torami w Sierzchowie. Wiadukt powstał na zlecenie piaseczyńskiego starostwa (to bowiem część drogi powiatowej).

Poprzednia budowla – której stan pozostawiał wiele do życzenia – w październiku ub.r. została wyburzona.

Cała prawda o modernizacji oczyszczalni

Przebudowa tego strategicznego obiektu w Moczydłowie jest najkosztowniejszą i jedną z najbardziej skomplikowanych technologicznie inwestycji w historii naszej gminy.

Unowocześnianie powstałej pod koniec lat 90. oczyszczalni ścieków to największe z zadań w ramach projektu „Modernizacja gospodarki wodno-ściekowej w gminie Góra Kalwaria”, realizowanego przez gminny Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. Umowę na unijne dofinansowanie owego projektu podpisano jeszcze w poprzedniej kadencji samorządu (10 maja 2018 roku). Jednak realizacja prac przypadła już na kadencję obecną.

Warto dodać, że w lutym 2017 r. ówczesna Rada Miejska Góry Kalwarii, godząc się na wystąpienie przez ZGK o 23 mln zł dotacji z UE, zagwarantowała, że gmina zapewni w całości tzw. wkład własny na przedsięwzięcie (szacowany wówczas na 13,1 mln zł). Jednocześnie radni... nie zarezerwowali w budżetach samorządu na lata 2018–2022 żadnych kwot na ten cel.

UCIECZKA PRZED KATASTROFĄ

Z wyzwaniem tym musieli zmierzyć się nowi władze gminy, wybrani pod koniec 2018 roku. Zapewnienie wkładu własnego dotyczącego projektu o łącznej wartości 44,3 mln zł, przy budżecie inwestycyjnym Góry Kalwarii wynoszącym nieco ponad 10 mln zł rocznie, było niezwykle trudne. Burmistrz i jego współpracownicy podjęli jednak rękawicę. I udało się wybudować od nowa sieć kanalizacyjną, wodociągową oraz kanał deszczowy w trzykilometrowym odcinku głównych ulic miasta, a także rozbudować stację uzdatniania wody przy ul. Kalwaryjskiej.

W marcu 2021 r. Roman Bugaj, prezes ZGK od roku 2019, zawarł umowę z firmą T4B Ekotechnologie na ostatnie zadanie w ramach unijnego projektu: modernizację oczyszczalni ścieków. Czemu dopiero w marcu 2021? W latach 2019–2020 prowadzona była pracochłonna weryfikacja zastanej w spółce dokumentacji niezbędnej do ogłoszenia przetargu na

wykonawcę. Wprowadzono istotne zmiany w założeniach projektowania, co pozwoliło na zwiększenie zdolności oczyszczalni do usuwania zanieczyszczeń. Uzyskano także konieczne pozwolenia, w tym na budowę.

– Dzięki inwestycji obiekt zdecydowanie zwiększy swoją efektywność, co umożliwi przyłączanie kolejnych użytkowników do sieci kanalizacyjnej w naszej gminie. Bez przebudowy dalsze działanie oczyszczalni mogłoby zakończyć się katastrofą ekologiczną – wyjaśnia prezes Bugaj. Modernizacja zdecydowanie poprawi też jakość oczyszczonych ścieków, które po całym procesie trafiają do Wisły.

Początkowo realizacja opiewającego na 24,3 mln zł kontraktu przebiegała bez większych zakłóceń. Nadeszła jednak zła seria: pandemia, wojna na Ukrainie (i związany z nią odpływ siły roboczej z Polski), wzrost pensji minimalnej i cen energii, a także wysoka inflacja. W maju 2022 r. wykonawca zwrócił się do ZGK o przesunięcie terminu zakończenia robót o osiem miesięcy, do końca czerwca 2023, i taki aneks do umowy został podpisany. Mimo to firma wciąż powiększała opóźnienie w realizacji prac, na co systematycznie zwracał jej uwagę inspektor nadzoru.

OPÓŹNIENIE DO PÓŁ ROKU

W październiku 2022 roku T4B żąda kolejnego przesunięcia terminu oraz zwiększenia wynagrodzenia o co najmniej 5 mln zł. Ponieważ ZGK nie godzi się na to, wykonawca jeszcze bardziej opóźnia prace i wstrzymuje zamawianie koniecznych urządzeń. W listopadzie inspektor nadzoru alarmuje, że tempo prowadzonych przez T4B robót nie gwarantuje dotrzymania terminu zakończenia inwestycji, a dodatkowo wykonawca nie robi nic, aby nadgonić prace. Inspektor ostrzega również, że chaotyczne działania firmy zakończą się

Przedstawiciele ZGK, jak i niezależni biegli są zdania, że pierwszy wykonawca nie byłby w stanie dokończyć rozbudowy oczyszczalni w terminie

znacznym wzrostem kosztów modernizacji.

Na domiar złego w połowie listopada 2022 r. z powodu niezabezpieczenia przez T4B instalacji odwadniania osadu ściekowego ulega ona zamarznięciu, co stwarza ryzyko zatrzymania procesu oczyszczania ścieków oraz skażenia środowiska. 21 listopada ZGK odstępuje od kontraktu. Powołany biegły sądowy przyznaje: opóźnienie w przypadku niektórych prac wynosiło pół roku, a wykonawca nie byłby w stanie ukończyć zadania do końca czerwca 2023. ZGK z ostatniej faktury dla T4B potrąca 1,1 mln zł kary. Dopiero w maju 2023, w porozumieniu z ZGK kończącym spór, spółka wykonawcza uznaje swoją winę związaną z rozwiązaniem umowy.

PRACE BĘDĄ KONTYNUOWANE

Czas jednak płynie, a ceny na rynku budowlanym rosną. Aby dokończyć modernizację oczyszczalni w terminie oczekiwanym przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (instytucja, która udzieliła unijnego dofinansowania) i zachować założenia projektu, ZGK jest zmuszony zrezygnować z niektórych elementów inwestycji (bez tego ani Zakładu, ani samorządu gminy nie byłoby stać na dokończenie prac). Dzięki temu udaje się wybrać w przetargu nową firmę, Instal Warszawa, która godzi się ukończyć modernizację za niespełna 30 mln zł. Nowy wykonawca deklaruje wykonanie 70 proc. robót do końca 2023 roku. Firma przejmuje

plac budowy 15 czerwca.

Szybko rosnące ceny na rynku sprawiły, że koszty realizacji całego projektu „Modernizacja gospodarki wodno-ściekowej w gminie Góra Kalwaria” wzrosły od 2018 r. o 16 mln zł! Do kwoty 59,5 mln zł! ZGK udało się jednak pozyskać 3,2 mln zł dodatkowego unijnego dofinansowania, a także 7,7 mln zł preferencyjnej pożyczki z NFOŚiGW. Pozostała kwota – konieczna do zakończenia projektu – w bieżącym miesiącu zapewniła Rada Miejska, emitując na ten cel obligacje w wysokości 11,1 mln zł. Tym samym, mimo znaczącego wzrostu kosztów przedsięwzięcia, procentowy udział finansowy samorządu się nie zmienił, a kwotowo wkład własny w stosunku do planowanych pierwotnie 13,1 mln zł wzrósł tylko o 3,7 mln zł.

Rozwój wymaga odważnych decyzji

Gmina Góra Kalwaria pozyskała miliony złotych na budowę kanalizacji, rozbudowę szkół czy modernizację dróg. Aby wykonanie ambitnego planu inwestycyjnego było możliwe, lokalny samorząd zwiększył swoje zadłużenie. Niemniej pozostaje ono wciąż na bardzo bezpiecznym poziomie.

W naszej gminie powstają aktualnie inwestycje za przeszło 70 mln zł. Zgodnie z założeniem burmistrza Arkadiusza Strzyżewskiego niemal wszystkie obecne samorządowe przedsięwzięcia są realizowane z udziałem dofinansowań (z różnych źródeł – od wojewódzkich, przez krajowe, po unijne).

Aby jednak możliwe było wydanie takiej liczby dotacji, potrzebne jest zagwarantowanie tzw. wkładu własnego. Oznacza to, że gmina musi zapewnić, że wyłoży ze swojego budżetu od 5 proc. do połowy kosztów dofinansowanej inwestycji. Ro-

bimy to, między innymi emitując obligacje.

– W latach 2019–2021, kiedy liczba możliwych do pozyskania przez samorządy dotacji była mniejsza, gmina Góra Kalwaria oszczędzała, obniżając swoje zadłużenie do wysokości nie notowanej od kilkunastu lat – zwraca uwagę Ewa Sobiepanek, skarbnik gminy. – Wszystko po to, aby w sytuacji, kiedy fundusze zewnętrzne zaczęły płynąć szerszym strumieniem, móc zapewnić niezbędny wkład własny. Działamy jednak ostrożnie, bo stabilizacja finansowa samorządu jest najważniejsza – dodaje.

We wspomnianym 2021 roku, kiedy zaciskanie pasa osiągnęło swoje maksimum, zadłużenie gminy spadło do 15,2 proc. dochodów budżetowych (podczas gdy w roku 2012 wynosiło ono 41,13 proc. dochodów, a w 2008 r. – 43,31 proc.). W maju bieżącego roku – na wniosek burmistrza – radni miejscy podjęli uchwałę o zwiększeniu planowanego zadłużenia gminy do 25,42 proc. dochodów (czyli 46,2 mln zł przy 181,9 mln zł wpływów). To bezpieczny poziom, zważywszy, że próg bezpieczeństwa dla płynności finansowej gminy wynosi 60 proc. dochodów.

– Rozwój gminy, czyli umożliwianie inwestorom lokowania pieniędzy na naszym terenie oraz zwiększanie komfortu życia w celu przyciągnięcia nowych mieszkańców, wymaga odważnych decyzji. Decyzji, które tu i teraz dadzą nam możliwość wykorzysta-

tania szans, które przed nami stoją. Nie zapominajmy, że część naszych inwestycji podnoszących atrakcyjność gminy spowoduje wzrost dochodów Góry Kalwarii dzięki większemu wpływom z podatków – komentuje burmistrz Arkadiusz Strzyżewski.

Są coraz ważniejsze, będą równiejsze

Ulice Chopina, Lipkowska, Pólko oraz droga przez Krzymów – zostaną zmodernizowane dzięki dotacjom. Urząd gminy Góra Kalwaria pozyskał na prace w sumie niespełna 4,2 mln zł. Zostaną przeprowadzone w bieżącym roku.

Ulicę Lipkowską pokryje nowa nakładka asfaltowa

Dofinansowania przyznał samorząd województwa mazowieckiego. Arkadiusz Strzyżewski, burmistrz Góry Kalwarii, podpisał stosowne umowy na początku czerwca.

>>> UCIESZĄ SIĘ TAKŻE ROWERZYŚCI

Zły stan nawierzchni ulicy Lipkowskiej w Górze Kalwarii doskwiera nie tylko kierowcom. To trasa, z której coraz liczniej korzystają kolarze amato-

rzy. Również piesi mają prawo na nią narzekać – chodnik także wymaga interwencji drogowców.

Gruntowny remont ulicy stał się możliwy dzięki otrzymaniu pomocy finansowej. Szacunkowa wartość robót wynosi bowiem ponad 3,2 mln zł – to zdecydowanie zbyt duża kwota, aby gmina wyłożyła ją z własnej kieszeni. Samorząd wojewódzki pokryje ponad połowę kosztów inwestycji.

Przedsięwzięcie obejmie ponad 1,5-kilometrowy odcinek. Od skrzy-

żowania z ul. Szpitalną do stawu za wiaduktem kolejowym (to już Moczydłów). Firma, którą wybierze gmina, przede wszystkim ułoży nową nakładkę asfaltową. Oprócz tego wyremontowane zostaną: chodnik (płyty betonowe zastąpi kostka brukowa), zjazdy do posesji i pobocza. Powstanie poza tym odwodnienie. Kiedy dokładnie ruszą prace, na razie nie wiadomo. Na pewno muszą się zakończyć przed końcem roku.

>>> POŁĄCZY SIĘ Z RONDEM

Ulica Chopina nie jest wprawdzie w tak złym stanie jak Lipkowska, jednak bez wątpienia musi przejść modernizację – zostać dostosowana do nowych okoliczności. Przebiega przez najszybciej rozwijający się pod względem budownictwa wielorodzinnego rejon miasta. Co więcej, w niedalekiej przyszłości łączyć się będzie ona – obecnie ślepa – z rondem, które powstanie u zbiegu z ulicami Sportową i Pijarską (obecnie jest projektowane). Nie zapominajmy, że ul. Chopina prowadzi też na teren z basenem i innymi obiektami sportowymi.

Planowana jest wymiana nawierzchni miejsc parkingowych (dziej-

Na ulicy Chopina powstaną miejsca parkingowe z prawdziwego zdarzenia

ki inwestycji zwiększy się ich liczba). Roboty polegać też będą na budowie nowych, wyspowych progów zwalniających. Remontowi poddamy chodnik, pobocza i zjazdy. Częściową modernizację przejdzie nawierzchnia jezdni.

Dzięki funduszom przekazany przez województwo gmina wyłoży tylko niespełna połowę kwoty potrzebnej na przedsięwzięcie, które warte jest 1,9 mln zł.

>>> Z MYŚLA O SADOWNIKACH

Dzięki pozyskaniu środków ze-

wewnętrznych poprawimy w tym roku także stan dwóch szos poza miastem. Pierwsza to ul. Pólko w Czersku. Prowadzi do sadów i pól. Jest drogą gruntową. Zajmiemy się jej odcinkiem od skrzyżowania z ul. Mostową, liczącym 465 metrów. Zostanie wyasfaltowany. Dotacja pochodzi z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych.

Asfalt pojawi się też na drodze przez dawny Krzymów w sołectwie Karolina. Łączy ona Krzaki Czaplinkowskie z trasą krajową nr 50, po wybudowaniu obwodnicy stanowiąc skrót do miasta. Utwardzimy gruntowy odcinek o długości 825 metrów.

Na emeryturze jeszcze ciekawiej

Parada i nowe zajęcia. To atrakcje dla seniorów, które będą mieć miejsce, gdyż gminie udało się uzyskać kilkadziesiąt tysięcy złotych ze źródeł zewnętrznych.

Urząd miasta otrzymał 30 tys. zł od samorządu wojewódzkiego na projekt „Góra aktywnych seniorów 2023”. We wrześniu ma się mianowicie odbyć w Górze Kalwarii impreza integrująca osoby 60+ z powiatu piase-

czyńskiego. Planowane są m.in. uliczna parada w maskach karnawałowych oraz ognisko.

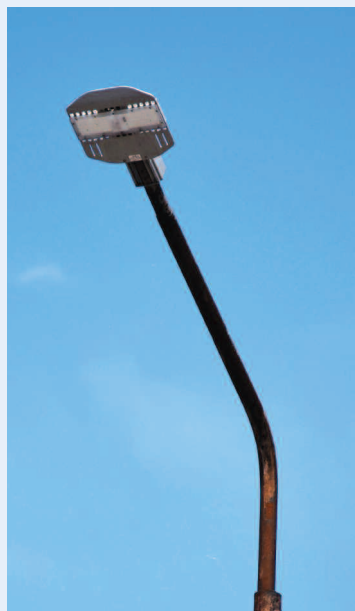
Z kolei górszokalwaryjski Ośrodek Pomocy Społecznej pozyskał 57 tys. złotych. Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie przyznał te pieniądze na uatrakcyjnienie zajęć w Klubie Senior+ „Wisetka” w Górze Kalwarii. Odbędą się m.in. zajęcia z psychologiem, taneczne, ćwiczenia rehabilitacyjne, spotkania międzypokoleniowe, a także wyjazdy do placówek kulturalnych.

Więcej LED-ów nad jezdniami

Góra Kalwaria zdobyła wsparcie finansowe także na drogowe oświetlenie w mieście. Konkretniej mówiąc: na wymianę lamp na energooszczędne. LED-y zawisną w bieżącym roku.

Dotacja wynosi 300 tys. złotych. Pokryje aż 90 proc. kosztów przedsięwzięcia. Resztę poniesie gmina. Dofinansowanie przekaże Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. (Przypomnijmy, że w roku ubiegłym WFOŚiGW również dofinansował wymianę lamp, kwotą 99 tys. zł).

Zewnętrzne fundusze otrzymamy też na czyszczenie ulic na moko. Ponad 198 tys. zł na takie porządki w tym roku na terenie gminy przyznał nam samorząd Mazowsza.

Jeszcze nigdy gmina Góra Kalwaria nie otrzymała tak dużej liczby dofinansowań w ramach corocznego Mazowieckiego Instrumentu Aktywizacji Sołectw (MIAS). W edycji 2023 wsparcie trafi aż do dziewięciu wsi. Każda dostanie z budżetu samorządu wojewódzkiego 10 tysięcy złotych.

Tym razem sołectwa zwróciły się do urzędu gminy głównie o to, aby wystąpił do województwa o fundusze na modernizację oświetlenia ulicznego. Takie prace, polegające głównie na dostawieniu latarni, będą mieć miejsce w Czaplinie, Baniosze-Wsi, Karolinie, Królewskim Lesie, Lininie, Wólce Dworskiej i Wólce Załęskiej. Wyjątkami są Potycz i Szymanów, w których wykonane zostaną odpowiednio drewniana altana dla mieszkańców i ogro-

NA TĘŻYŻNĘ TĘŻNIA

Czy będzie druga tężnia solankowa w naszej gminie? Po Czaplinie (na zdjęciu) przychodzi kolej na Górę Kalwarię. Obiekt powstanie – jeśli zgodę na inwestycję wyrazi Rada Miejska – w 2023 roku w Ogrodzie Miejskim przy ul. ks. Sajny 4. Na budowę tężni urząd gminy pozyskał dotację. Samorząd województwa ma przekazać nam 178 tys. zł. Szacunkowa całkowita wartość zadania: 254,3 tys. zł.

Na zdjęciu: umowę dotyczącą dotacji w ramach MIAS (oraz innych dofinansowań od samorządu Mazowsza) podpisał na początku czerwca burmistrz Góry Kalwarii, Arkadiusz Strzyżewski (na zdjęciu drugi od lewej).

dzenie działki sołeckiej.

Do wszystkich zadań gmina doptaci po 10 tys. zł wkładu własnego.

Na zdjęciu: umowę dotyczącą dotacji w ramach MIAS (oraz innych dofinansowań od samorządu Mazowsza) podpisał na początku czerwca burmistrz Góry Kalwarii, Arkadiusz Strzyżewski (na zdjęciu drugi od lewej).

Laptopy już w domach i szkołach

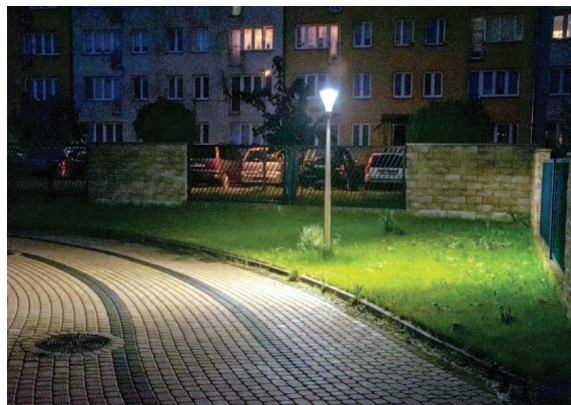
Sprzęt komputerowy kupiony przez gminę dzięki zdobytym środkom zewnętrznym trafił do lokalnych uczniów. W styczniu burmistrz wręczył 21 laptopów rodzinom popegeerowskim (na zdjęciu). W ramach projektu „Granty PPGR” samorząd pozyskał ponad 62,9 tys. złotych. W lutym natomiast przekazaliśmy wszystkim 11 szkołom podstawowym monitory interaktywne oraz komputery przenośne i stacjonarne (łącznie 192 urządzenia). W tym przypadku dofinansowanie wyniosło przeszło 839,2 tys. zł.

Obie dotacje pochodziły z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Przykładem świecimy dostownie

Spółka ZGK coraz więcej inwestuje w urządzenia, które zmniejszają zużycie i koszty energii.

Zakład Gospodarki Komunalnej często pisze o potrzebie zrównoważonego korzystania ze środowiska i zachęca do zmniejszenia zużycia wody, energii oraz plastiku w gospodarstwach domowych.

W tym roku spółka nie tylko podrzuca dobre pomysły – postanowiła świecić przykładem. I to dostownie.

Obniżanie zużycia energii elektrycznej ma miejsce dzięki wymianie oświetlenia obiektów ZGK. Energochłonne oprawy sodowe są sukcesywnie zastępowane energooszczędnymi lampami LED, zużywającymi kilkakrotnie mniej prądu. Nowoczesne lampy ponadto oświetlają lepiej, nie emitują niepotrzebnej energii cieplnej i są wykonane z materiałów mniej szkodliwych dla środowiska naturalnego.

Chroni przed deszczem i zapobiega odorowi

Hala namiotowa stanęła na placu składowania osadów pochodzących z oczyszczalni ścieków.

Zakład Gospodarki Komunalnej zrealizował inwestycję w Moczyłowie w październiku ubiegłego roku.

Obiekt o powierzchni 500 m² zapobiega przedostawaniu się wody opadowej do osadów ściekowych, które uprzednio zostały poddane procesowi odwadniania.

Osady są odpadem powstałym w wyniku oczyszczenia ścieków i muszą zostać odpowiednio zutylizowane. Aby obniżyć opłaty za ścieki i wodę ponoszone przez mieszkańców gminy, ZGK stara się przekazywać właściwie przygotowany osad odbiorcom

do wykorzystania jako np. nawóz.

Wcześniej osad musi zostać pozbawiony nadmierowej ilości wody w specjalnych prasach. Po odwodnieniu odpad jest transportowany na miejsce składowania, skąd zostanie prze-

kazany odbiorcom. Hala namiotowa zapobiega nasiąknięciu osadu wodą, zwiększeniu jego masy, ale i zagniwaniu, które było przyczyną występowania odoru w sąsiedztwie oczyszczalni.

ZGK opróżni ci szambo za złotówkę

Od kwietnia 2022 roku górszkalwaryjski Zakład Gospodarki Komunalnej oferuje klientom – gospodarstwom domowym – promocję na wywóz nieczystości ciekłych. Dzięki niej mogą opróżnić przydomowe szambo za 1 zł!

SUPER PROMOCJA!!!

OPRÓŻNIJ SZAMBO

za 1 ZŁ !

*szczegóły na stronie internetowej oraz w kodzie QR

Możesz oszczędzić nawet 269 zł!

- Dzwonisz i umawiasz odbiór szamba jak zawsze.
- Po przekroczeniu 60 m³, całe następne szambo* odbierzemy za symboliczny 1 zł. Nieważne, czy wcześniej opróżniałeś całe szambo, czy tylko część. Liczysz zawsze do 60 m³.
- Po skorzystaniu z oferty, liczenie zaczynamy od nowa. Ponownie płać za opróżnianie szamba w cenie 27 zł/m³, a po przekroczeniu 60 m³ – 1 zł za cały następny zbiornik**.
- Promocja dotyczy ścieków z gospodarstw domowych i nie jest ograniczona w czasie.
- O terminie jej zakończenia będziemy informować na naszej stronie internetowej zgkgk.pl i pod numerami telefonów 22-727-31-37 i 608-509-186.

*Nie więcej niż 10 m³
**Podana cena dotyczy ścieków z gospodarstw domowych

REALIZACJA USŁUGI PO UMÓWIENIU TELEFONICZNYM

TEL. 22-727-31-37

608-509-186

Jak skorzystać z tego rabatu? Należy telefonicznie zamówić usługę asenizacyjną. Opróżnienie zbiornika bezodpływowego kosztuje 27 zł/m³ brutto, a ostateczna cena zależy oczywiście od objętości odebranych ścieków.

Jednak każdy z klientów, u którego łączna objętość odebranych przez ZGK nieczystości płynnych przekroczy 60 m³, będzie mógł skorzystać ze wspomnianej promocji. W jej ramach następny wywóz ście-

ków (o objętości do 10 m³) będzie kosztował już tylko 1 zł!

Po skorzystaniu z promocji „Opróżnij szambo za 1 zł” liczenie zaczyna się od nowa. Czyli każde opróżnienie przydomowego zbiornika bezodpływowego kosztuje 27 zł/m³, a po przekroczeniu objętości 60 m³ następnym razem klient zapłaci za usługę złotówkę.

Więcej informacji na stronie internetowej zgkgk.pl.

Razem przez pięć dekad. „Czasem trzeba się pokłócić”

Wyrozumiałość. To słowo odmiennie przez wszystkie przypadki podczas obchodów złotych i diamentowych godów w Górze Kalwarii (3 czerwca). Właśnie ta cecha, zdaniem długoletnich małżonków, jest kluczem do udanego związku.

Jak jeszcze postępować, aby wspólnie doczekać 50. czy 60. rocznicy ślubu? Takie pytanie zadawał świętującym seniorom burmistrz Arkadiusz Strzyżewski, który tradycyjnie podczas uroczystości wręczenia medali za długoletnie pożycie wcielił się w dziennikarza, próbując ustalić, jaka jest recepta na szczęśliwe małżeństwo. Jubilaci, również tradycyjnie, mówili do mikrofonu o cierpliwości, szczerości i oczywiście miłości.

– Przetrawiać te pierwsze lata. A potem już jakoś poleci – podsumował jeden z mężów.

– Trzeba się co jakiś czas pokłócić, bo godzenie się jest bardzo przyjem-

ne – poradziła z uśmiechem jedna z żon.

Uchonorowane pary wspominały też swoje śluby i wesela oraz pierwsze spotkania. Wydarzenie w Ośrodku Kultury uświetnił porywający występ doświadczonego duetu Bene z Brześć.

Medale, przyznane przez prezydenta RP, burmistrz wręczył w czasie ceremonii:

- za 60-lecie małżeństwa
 - Elżbiecie i Janowi Rawskim z Brześć
 - za 50-lecie małżeństwa
 - Teresie i Lechosławowi Maciakom z Czaplina

– Krystynie i Stefanowi Osiadaczom z Góry Kalwarii

– Marii i Józefowi Osipowiczom z Góry Kalwarii

– Ewie i Witoldowi Przybylskim z Góry Kalwarii

– Hannie i Tadeuszowi Rynkowskiom z Góry Kalwarii

– Wiesławie i Janowi Żakom z Góry Kalwarii.

Oprócz tego medale za małżeńskie półwiecze zostały nadane Zofii i Krystianowi Błasiakom (Kąty) oraz Izydorowi Zwolińskim (Góra Kalwaria).

Wszystkim dziewięciu parom składamy gorące gratulacje!

Spółecznik z medalem od ministra

Wojciech Prus-Wiśniowski, prezes Towarzystwa Miłośników Góry Kalwarii i Czerska, otrzymał kolejne odznaczenie – Brązowy Medal Zasłużony Kulturze Gloria Artis.

Wojciechowi Prus-Wiśniowskiemu (z kwiatami) towarzyszył w urzędzie wojewódzkim burmistrz Góry Kalwarii, Arkadiusz Strzyżewski

87-lletniego mieszkańca naszego miasta uhonorowano 12 maja w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie. Medal Gloria Artis nadaje minister kultury i dziedzictwa narodowego osobom „szczególnie wyróżniającym się w dziedzinie twórczości artystycznej, działalności kulturalnej lub ochronie kultury i dziedzictwa narodowego”.

Wojciech Prus-Wiśniowski (który prowadzi także, wraz z żoną Bożeną, muzeum regionalne na Mariankach) wcześniej został udekorowany m.in. Złotym Krzyżem Zasługi, Srebrnym Krzyżem Zasługi i Medalem Pro Patria.

Skorzystaj z bezpłatnych programów profilaktyki zdrowotnej

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Górze Kalwarii oferuje obecnie mieszkańcom następujące programy profilaktyczne.

PROGRAM PROFILAKTYKI CZERNIAKA

Skierowany jest do pacjentów:

- w wieku 50–64 lata, aktywnych zawodowo,
- w wieku 15–49 lat, którzy mają dużą liczbę znamion lub są w grupie ryzyka: mają jasne lub rude włosy, niebieskie lub zielone oczy, w rodzinie występuje nowotwór skóry, mają wiele piegów, uszkodzenia skóry spowodowane poparzeniami słonecznymi,
- u których zdiagnozowano nowotwór skóry.

Pacjent, który zostanie podczas wizyty u lekarza podstawowej opieki zdrowotnej zakwalifikowany do programu, zostanie skierowany do lekarza dermatologa, a ten obejmie go opieką w placówce uczestniczącej w programie profilaktycznym.

PROFILAKTYKA CHOROBY ODKLESZCZOWYCH

Program adresowany do pacjentów z chorobami odkleszczowymi, mający na celu zmniejszenie zapadalności na boreliozę i poprawę jej wykrywania.

Mogą w nim uczestniczyć pacjenci z podejrzeniem chorób odkleszczowych, którzy są w wieku aktywności zawodowej powyżej 15. roku życia, w szczególności osoby zamieszkujące regiony, w których często występują kleszcze, i wykonujące zawody, które wiążą się z podwyższonym ryzykiem kontaktu z tymi pasożytami.

Wykluczeni z programu są:

- pacjenci w wieku poniżej 15. roku życia,
- pacjenci, którzy uczestniczyli w ciągu ostatniego roku w innych krajowych lub regionalnych programach profilaktyki chorób odkleszczowych,
- pacjenci objęci badaniami przesiewowymi w kierunku boreliozy z Lyme w akcjach podejmowanych przez specjalistów BP i będący pod stałą opieką lekarską (m.in. akcje

w nadleśnictwach),

- pacjenci będący w trakcie diagnostyki lub leczenia boreliozy z Lyme w placówkach świadczących opiekę w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia.

Udział w programie rozpoczyna się od wizyty u lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, który prowadzi wywiad z pacjentem w kierunku możliwości zakażenia krętkami B. burgdorferi i ocenia, czy spełnia on kryteria kwalifikacji do programu. Wizyta kwalifikacyjna dostępna jest dla pacjentów z grupy docelowej, którzy zgłoszą się do programu indywidualnie z problemami zdrowotnymi mogącymi świadczyć o boreliozie z Lyme.

PROGRAM PROFILAKTYKI RAKA SZYJKI MACICY (CYTOLOGIA)

Program adresowany jest do kobiet w wieku 25–59 lat:

- które nie miały wykonanej cytologii w ciągu ostatnich trzech lat,
- obciążonych czynnikami ryzyka (zakażonych wirusem HIV, przyjmujących leki immunosupresyjne, zakażonych HPV – typem wysokiego ryzyka), które nie miały wykonanej cytologii w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

Kobiety, które były leczone z powodu nowotworu złośliwego szyjki macicy, po zakończeniu kontroli onkologicznej (decyzję podejmuje lekarz prowadzący leczenie onkologiczne) ponownie zostają objęte tzw. screeniowaniem cytologicznym.

PROGRAM BADAŃ PROFILAKTYCZNYCH SKIEROWANY DO POLAKÓW W WIEKU OD 40. ROKU ŻYCIA

Program Profilaktyka 40 Plus skierowany jest na wczesne rozpoznanie chorób układu krążenia, onkologicznych i cukrzycy.

Pacjent może skorzystać z Pakietu 40+:

- jeżeli ma powyżej 40 lat,
- bezpłatnie,
- bez skierowania,
- co pięć lat.

Podstawowy pakiet badań obejmuje:

- morfologię,
- stężenie cholesterolu całkowitego i poziom glukozy,
- pomiar tętna i ciśnienia tętniczego,
- określenie współczynnika masy ciała (BMI),
- zbadanie pacjenta przez lekarza,
- ocenę ryzyka wystąpienia u pacjenta chorób układu krążenia, onkologicznych i cukrzycy.

Jeśli wyniki podstawowych badań będą niepokojące, lekarz medycyny pracy lub lekarz rodzinny będzie mógł wykonać u pacjenta diagnostykę poszerzoną albo skierować go na konsultację u kardiologa, onkologa czy diabetologa.

PROGRAM PROFILAKTYKI CHOROBY UKŁADU KRĄŻENIA

Skierowany do osób, które:

- w tym roku kalendarzowym mają od 35 do 65 lat,

- są obciążone czynnikami ryzyka (palenie tytoniu, nadciśnienie tętnicze, zaburzenia gospodarki lipidowej, niska aktywność ruchowa, nadwaga i otyłość, upośledzona tolerancja glukozy, nadmierny stres, nieracjonalne odżywianie się, wiek),
- u których nie została dotychczas rozpoznana choroba układu krążenia,
- które w ostatnich pięciu latach nie korzystały ze świadczeń udzielanych w ramach programu profilaktyki chorób układu krążenia, także u innych świadczeniodawców.

Świadczenia w ramach programu udzielane są bez skierowania, przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej. Lekarz przeprowadza wywiad oraz kieruje pacjenta na badania pozwalające określić kategorię ryzyka chorób układu krążenia.

Karta badania profilaktycznego

obejmuje takie informacje jak:

- obciążenia rodzinne (zawał serca, udar mózgu u rodziców przed 55. rokiem życia),
- palenie papierosów,
- wykonywanie ćwiczeń fizycznych trwających powyżej 30 minut,
- wyniki badania fizykalnego,
- wynik oceny BMI,
- pomiary ciśnienia tętniczego,
- wyniki badań biochemicznych: cholesterol całkowity, cholesterol HDL, cholesterol LDL, trójglicerydy, glukoza na czczo.

Na tej podstawie lekarz dokonuje oceny ryzyka chorób układu krążenia oraz wskazuje zalecenia dla pacjenta: edukację lub dalszą diagnostykę i leczenie w poradni specjalistycznej.

Czynniki ryzyka i podział na kategorie ryzyka chorób układu krążenia:

- płeć męska oraz kobiety po menopauzie,

- mężczyźni powyżej 45 lat, kobiety powyżej 55 lat,
- palenie tytoniu powyżej jednego papierosa dziennie,
- nadciśnienie tętnicze,
- zaburzenia lipidowe: stężenie cholesterolu całkowitego, trójglicerydów,
- cukrzyca,
- otyłość,
- mała aktywność fizyczna (np. spacer, marsze, bieganie, jazda na rowerze, pływanie, aerobik) – rzadziej niż trzy razy w tygodniu po 30 minut;

- ryzyko łagodne – osoby bez czynników ryzyka innych niż wiek i płeć,
- ryzyko umiarkowane – osoby

z obecnością do trzech czynników ryzyka, ale bez cukrzycy, choroby niedokrwiennej serca i innych chorób układu krążenia,

- ryzyko duże – osoby z obecnością czterech–pięciu czynników ryzyka innych niż wiek i płeć, ale bez cukrzycy, choroby niedokrwiennej serca i innych chorób układu krążenia,
- ryzyko bardzo duże – osoby z obecnością powyżej pięciu czynników ryzyka, osoby z cukrzycą, chorobą niedokrwinną serca i innymi chorobami układu krążenia.

Oddziałując na czynniki ryzyka, można uzyskać obniżenie zachorowalności na choroby układu krążenia oraz umieralności.

Choroby te są główną przyczyną zgonów w Polsce i na świecie. Umieralność w Polsce z tego powodu należy do najwyższych w Europie. Badania epidemiologiczne i socjomedyczne pokazują, że ważną rolę w rozwoju chorób układu krążenia odgrywają niektóre wzorce zachowań składające się na współczesny styl życia – patrz: czynniki ryzyka.

SZCZEPNIENIE PRZECIWKO HPV

Dodatkowo SPZOZ oferuje – finansowane przez państwo – szczepienia przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego. Są bezpłatne i dotyczą dziewczynek oraz chłopców urodzonych w 2010 i 2011 roku. Więcej informacji i zapisy – w rejestracji przychodni publicznej przy ul. por. Białka 4 (tel. 22 727 35 33, 22 727 49 64).

Akcja dla ukraińskich żołnierzy. Niesamowite efekty

Za sprawą tego przedsięwzięcia głośno było o społeczności gminy Góra Kalwaria. W miesiąc udało się zebrać ponad 290 kilogramów produktów z wosku i parafiny, które posłużyły do wyrobu świec okopowych.

Wykonane na naszym terenie lampki – ponad 300 sztuk – w lutym trafiły na front. Obrońcy Ukrainy wykorzystywali je do ogrzewania się i gotowania.

Akcję pod patronatem burmistrza Arkadiusza Strzyżewskiego koordynowała gminna Grupa Utrzymania Terenów Publicznych (GUTP) na czele ze Stanisławem Fijką. Wosk i parafinę mieszkańcy mogli przynosić do szkół, urzędu miasta, zostawiać na cmentarzach. Kilkadziesiąt kilogramów prze-

kazało sołectwo Sobików. Inne materiały do wyrobu świec okopowych ofiarowały schronisko dla zwierząt w Celestynowie (puszki) oraz sklepy z naszej gminy (karton), natomiast mieszkańiec Grobic wypożyczył sprzęt do wytapiania.

W połowie lutego w Górze Kalwarii miał miejsce finał przedsięwzięcia. Przed kamerą „Magazynu Ekspresu Reporterów” wyrabiano wojenne lampki w siedzibach Warsztatu Terapii Zajęciowej i Grupy Utrzymania Te-

renów Publicznych. Pracowali podopieczni Warsztatu, członkowie GUTP, drużyna młodzieżowa Ochotniczej Straży Pożarnej w Cendrowicach oraz ukraińscy uchodźcy mieszkający w naszym mieście, a pomagali im m.in. burmistrz Strzyżewski. Puszki z kartonem zalanym woskiem i parafiną oklejono taśmami żółtą i niebieską, a więc w barwach Ukrainy, a jednocześnie gminy Góra Kalwaria.

Raz jeszcze dziękujemy wszystkim, którzy zaangażowali się w akcję.

Głównym koordynatorem zbiórki i produkcji był Stanisław Fijka, mieszkaniec Góry Kalwarii

Zmiana warty tylko w „Dwójce”

1 września zmieni się dyrektor w największej podstawówce w gminie – przy Kalwaryjskiej.

Rozstrzygnęły się konkursy na szefów gminnych placówek oświatowych – trzech szkół podstawowych i jednego przedszkola. 20 kwietnia burmistrz Arkadiusz Strzyżewski wręczył paniom, które po wakacjach rozpoczną pięcioletnią kadencję, akty powierzenia (i kwiaty).

W tym gronie są trzy dotychczasowe

dyrektorki. I tak szkołą w Coniewie dalej będzie kierować Katarzyna Kliszko. Na stanowisku dyrektorskim w szkole w Dobieszu zostanie Magdalena Mroczek. A na czele przedszkola integracyjnego w Górze Kalwarii nadal stać będzie Iwona Cytryniak.

Za to do zmiany dojdzie w górszokalwaryjskiej podstawówce nr 2.

Dyrektor Robert Kornberg, który objął najważniejsze stanowisko w placówce przy ul. Kalwaryjskiej w 2007 roku, zdecydował, że nie będzie się ubiegać o kolejną kadencję. Zastąpi go Monika Kasprzak – obecna wicedyrektor.

Zwycięzcom konkursów serdecznie gratulujemy! Życzymy powodzenia!

Monika Kasprzak (obok burmistrz Arkadiusz Strzyżewski) pokieruje szkołą nr 2 w Górze Kalwarii

Trener Orłów... na orlim piórze

Szkoła w Czaplinku wspomniała 18 maja Kazimierza Górskiego oraz dzień, kiedy został on patronem placówki – a minęło 10 lat!

Na uroczystości nie mogło zabraknąć syna utytułowanego piłkarskiego trenera. Dariusz Górski podkreślił, że selekcjoner polskiej reprezentacji był „nie tylko wspaniałym szkoleniowcem, ale także wspaniałym człowiekiem”. – Szanował innych i jego powszechnie szanowano – oznajmił pan Dariusz.

Burmistrz Arkadiusz Strzyżewski przypomniał z kolei, że Trener Tyśiąclecia wręcz masowo tworzył proste, a zarazem genialne złote myśli. – Niektóre dotyczą i futbolu, i jednocześnie życia. Jak ta, chyba najbardziej znana: „Dopóki piłka w grze, wszystko jest możliwe” – zaznaczył.

– Po dziesięciu latach możemy śmiało powiedzieć, że nasz wybór imienia szkoły był najlepszy z możliwych – oświadczyła natomiast Beata Kaczmarczyk, dyrektor podstawówki. Jak podkreśliła, społeczność placówki wciela w życie idee patrona: dzieci starają się przestrzegać zasad fair play oraz chętnie uprawiają sport.

Kulminacyjnym momentem uroczystości było odsłonięcie wyjątkowej pracy przedstawiającej trenera Orłów Górskiego. Wizerunek pana Kazimierza został namalowany na... orlim piórze! Dzieło stworzył i przekazał szkole Paweł Mulcahey-Ber, artysta pochodzący z naszej gminy.

W sali gimnastycznej uczniowie m.in. śpiewali, a potem, pod chmurką, uczestniczyli w szkolnych zawodach

Ludowo i międzynarodowo

Nadwiślański mikroregion Urzecz królował podczas Dnia Patrona w czerskiej Szkole Podstawowej im. Kawalerów Orderu Uśmiechu.

Dzieci ze szkoły w Czersku, leżącym na Urzeczcu, zaprezentowały urzecki taniec

W wydarzeniu wzięli udział byli rzecznik praw dziecka Marek Michalak

Uczniowie i lokalny zespół URZECZEni 8 maja śpiewali ludowe pieśni, a także tańczyli szota – tradycyjny urzecki taniec. Były również warsztaty – z plectenia wiklinowego płotu, lepienia pierogów i z wycinanki.

Tegoroczny Dzień Patrona dodatkowo miał międzynarodowy charakter, bo do Czerska z rewizytą przybyły delegacje nauczycieli i nauczycielki z Grecji, Turcji i Portugalii. Wzięli w nim udział uczniowie 17 placówek z całego kraju, którym patronują kawalerowie Orderu Uśmiechu. Gratulujemy pomysłu i jego realizacji!

Obcokrajowcy spędzili w naszej gminie tydzień.

Gościem specjalnym uroczystości był przyjaciel podstawówki Marek Michalak, kanclerz Międzynarodowej Kapituły Orderu Uśmiechu.

Z okazji Dnia Patrona odbyła się też wystawa prac powstałych w ramach Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego „Pocztówka z Uśmiechem”, zainicjowanego i przeprowadzonego przez szkołę w Czersku. Wzięli w nim udział uczniowie 17 placówek z całego kraju, którym patronują kawalerowie Orderu Uśmiechu. Gratulujemy pomysłu i jego realizacji!

Wspólnie dbajmy o nasze otoczenie

Wzorem lat ubiegłych zachęcamy mieszkańców do grupowego sprzątania swoich miejscowości. Zapewniamy wsparcie.

Wraz z nadejściem wiosny na naszym terenie ruszyła akcja „Sąsiedzkie sprzątanie miasta i gminy Góra Kalwaria 2023”. Wzięło w niej dotychczas udział 14 sołectw (mieszkańcy

zebrali łącznie ponad 12 ton odpadów!). Mamy nadzieję, że zaangażują się kolejne wsie, gdyż przedsięwzięcie koordynowane przez urząd gminy trwa przez cały rok.

ZGŁASZAM I ZBIERAM

Zainteresowani włączeniem się do akcji powinni:

- zgłosić zamiar sprzątania okolicy do

górskokalwaryjskiego urzędu poprzez wystanie wiadomości na adres odpady@gorakalwaria.pl lub m.smolarek@gorakalwaria.pl (zgłoszenia można dokonać również osobiście – w Wydziale Gospodarki Odpadami, lub telefonicznie – 22 484 33 32),

- następnie pobrać worki i rękawice, które są dostępne w Wydziale Gospodarki Odpadami (ratusz, pokój nr 8),
- zaś po zakończeniu sprzątania podać nam liczbę napełnionych worków i lokalizację, w której zebrane odpady zostały pozostawione, abyśmy mogli je odebrać (zachęcamy Państwa również do przesyłania fotografii z akcji).

SPACER Z MISJĄ

Rodziny lub pojedyncze osoby zachęcamy z kolei do wzięcia udziału w innej gminnej akcji – „Zbieram na spacerze”. Jest ona prosta, a efekt przy-

nosi ogromny. Wystarczy, wybierając się na spacer, wziąć ze sobą worek lub torbę, rękawiczki i następnie przy okazji pozbić drobne odpady, na które się natrafi. Po powrocie należy podać nam mejlowo (adresy jak wyżej) miejsce, z którego mamy zabrać posprzątane śmieci. Przy czym jeśli jest to nieduża ilość, radzimy takie znaleziska po prostu posegregować i wystawić przed swoją posesję w dniu odbioru odpadów przez śmieciarkę.

DZIKIE LIKWIDUJE GMINA

Zachęcamy Państwa także do zgłaszania nam dzikich wysypisk. W ubiegłym roku gmina przyczyniła się do likwidacji 50 takich śmieciowisk (połowa znajdowała się na działkach prywatnych). Zebrano w sumie ponad 20 ton odpadów. W bieżącym roku w ramach akcji usuwania dzikich wysypisk wywieziono do tej pory 8 ton.

Takie miejsca są bardzo szkodliwe dla środowiska. Przez lata mogą zatruwać glebę i wody gruntowe oraz stanowić śmiertelne zagrożenie dla zwierząt. Do tego psują krajobraz. Dodajmy, że śmiecenie w miejscach publicznych jest karalne!

Jak zgłosić dzikie wysypisko? Wystarczy je sfotografować i wysłać zdjęcie, wraz z lokalizacją śmieciowiska, na adres reklamacje.odpady@gorakalwaria.pl lub m.smolarek@gorakalwaria.pl.

Po otrzymaniu zgłoszenia przeprowadzimy wizję lokalną. Jeżeli znajdziemy sprawcę, ukarzymy go oraz zobowiązemy do uprzątnięcia terenu. Jeśli nie da się ustalić, kto naśmiecił, sprawdzimy, czyja to działka, gdyż wtedy to jej właściciel (zarządca) będzie musiał usunąć odpady.

Dzikie wysypiska na gruntach gminnych sprząta gmina, za publiczne pieńiędzy. A zatem koszty usuwania prywatnych śmieci ponoszą de facto wszyscy mieszkańcy.

Elektroodpad to nie zwykły śmieć!

150 uczniów z naszych 11 szkół podstawowych wzięło udział w wyjątkowej lekcji ekologii, której punktem kulminacyjnym był show-koncert Saszan. Gmina Góra Kalwaria jest jednym z honorowych partnerów projektu.

W styczniu w Górze Kalwarii wystartował 4. sezon Eco Studio Electro-System. To projekt edukacji ekologicznej, którego celem jest szerzenie wiedzy o postępowaniu ze użytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym. Dzieci i młodzież do Ośrodka Kultury przyniosły drobne elektrośmieci (m.in. zepsute smartfony i baterie) na specjalną zbiórkę połączoną z konkursem. Zebrano łącznie ponad 350 kg elektroodpadów! Szkoły w Baniósze i Kątach, które dostarczyły ich najwięcej, pojadą w nagrodę do Warszawy na wrześniowy wielki finał akcji.

– Intensywny rozwój technologiczny i zmiany w nawykach konsumenckich powodują, że generowane

Dzięki piosenkarce Saszan, ambasadorki akcji, projekt cieszy się dużym zainteresowaniem dzieci i młodzieży

są coraz większe ilości elektroodpadów. Elektrośmieci to z jednej strony cenny materiał, z którego dzięki prawidłowemu procesowi recyklingu można odzyskać surowce, a jednocześnie źródło niebezpiecznych dla ludzi i środowiska substancji. Dlatego elektroodpady powinny trafiać do właściwych punktów zbierania, a potem do zakładów przetwarzania zużytego sprzętu, gdzie zostaną podane procesom odzysku i recyklingu – uświadamiała Agata Wiśniewska, specjalista ds. edukacji ekologicznej Electro-System.

Sąsiedzkie rozmowy o tym, jak wytwarzać mniej odpadów

Miło było widzieć tylu uczestników I Kalwaryjskiego Dnia Sąsiada – Pikniku Ekologicznego z „Dwójką”, jak uśmiechnięci wędrują po Ogrodzie Miejskim z zielonymi sadzonkami, które otrzymali za makulaturę lub niewielki elektroodpad.

Radości nie kryły zwłaszcza dzieci, które mogły własnoręcznie przygotować ekologiczny obrazek z mchu (pochłaniający kurz!), materiałowy ekobrelonek, ekobizuterię, stworzyć torbę na zakupy z własnym wzorem lub kolorowego ekozwierzaka z kartonu. Nie zabrakło również zabawy na wyjątkowym, upcyklingowym placu zabaw, wykonanym m.in. z opon i palet, czy wędrowania po terenie imprezy z mapą w ramach gry miejskiej (każdy uczestnik wygrywał!).

Podczas Dnia Sąsiada, który odbył się 20 maja, można było także wymienić stare firanki na ekoworeczki na zakupy, za grosze nabyć niepotrzebne już właścicielom książki (dochód został przeznaczony na cel charytatywny, więcej na str. 14) czy wykonać domowy kompostownik pod okiem prelegentki Julii Wizowskiej. Pro-

Każdy, kto przyniósł mały elektroodpad, otrzymał roślinę w doniczce

gram uzupełniły m.in. wykład Sylwii Sikorskiej o tym, jak żyć, produkując minimum odpadów, oraz rozstrzygnięcie konkursu ekologicznego (na najbardziej kreatywny rysunek, biżuterię i nakrycie głowy z surowców wtórnych). Była też słodka kawiarenka.

Piknik zorganizowały Szkoła Podstawowa nr 2 im. Księcia Janusza w Górze Kalwarii oraz gmina Góra Kalwaria, a partnerami były Gminna Biblioteka Publiczna w Górze Kalwarii i sąsiedni Warsztat Terapii Zajęciowej.

Kwotą 30 tys. zł zadanie dofinansował Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a honorowym patronatem objęła je Anna Moskwa, minister klimatu i środowiska.

Segregacja nam wszystkim się opłaca

Od początku maja prowadzone są w naszej gminie kontrole prawidłowości segregacji odpadów. To efekt przepisów, które wymagają skokowego wzrostu odzysku surowców wtórnych.

Pracownicy urzędu miasta sprawdzają przede wszystkim zawartość pojemników z odpadami zmieszonymi, ponieważ to ich odbiór kosztuje najwięcej. Okazuje się, że najczęściej popełnianym przez mieszkańców błędem jest umieszczanie tam także szkła i plastiku.

Tymczasem wywóz szklanej butelki, która została wrzucona do odpadów zmieszanych, to trzy razy większy koszt dla gminy (czyli dla nas wszystkich), niż gdyby trafiła do odpadów ze szkła!

Za miesiąc minie 10 lat, od kiedy „ustawa śmieciowa” wprowadziła w Polsce powszechną segregację odpadów komunalnych. Zła segregacja lub jej brak sprawi, że wywóz śmieci będzie nas wszystkich kosztować jeszcze więcej.

– Zgodnie z przepisami gmina rocznie musi osiągać odpowiednie poziomy recyklingu. W 2023 roku 35 procent wszystkich wyrzuconych przez nas odpadów musi nadawać się

Nasz poradnik to kolejne źródło wiedzy o prawidłowej segregacji

do ponownego wykorzystania. W roku 2024 będzie to już 45 proc., a w kolejnym – aż 55 procent. Takie wyniki będą możliwe tylko przy prawidłowej segregacji odpadów przez mieszkańców – uzmysławia burmistrz Góry Kalwarii, Arkadiusz Strzyżewski.

– W przypadku nieosiągnięcia wyznaczonych poziomów recyklingu grożą nam wysokie kary. Dlatego tak ważna jest prawidłowa segregacja w naszych domach – dodaje Monika Radzikowska, naczelnik Wy-

działu Gospodarki Odpadami urzędu gminy.

Po przeprowadzeniu pierwszych weryfikacji wiemy, że część mieszkańców nadal nie jest pewna, gdzie należy wrzucić dany odpad. Dlatego przygotowaliśmy dla Państwa „Słownik poprawnej segregacji”, który – mamy nadzieję – rozwieje takie wątpliwości, a w efekcie poprawi selektywną zbiórkę. Poradnik jest rozprowadzany podczas kontroli oraz dostępny w wersji cyfrowej na stronie gorakalwaria.pl.

Odbieramy szkodliwy eternit

Mieszkańcy mogą w trwającym roku bezpłatnie oddawać zdemontowane pokrycia dachowe zawierające rakotwórczy azbest.

To kontynuacja „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Góra Kalwaria na lata 2013–2032”, uchwalonego przez Radę Miejską

4 marca 2014 roku.

Rokrocznie w akcji bierze udział kilkadziesiąt osób. W ubiegłym roku gmina odebrała 202,5 tony eternitu z 78 posesji. W roku bieżącym odbyły się dotychczas dwie zbiórki, w ramach których wywieziono szkodliwe materiały z 41 gospodarstw domowych. Ze względu na następne zgłoszenia napływające od mieszkańców na przełomie czerwca i lipca ma mieć

miejsce kolejny odbiór. Więcej informacji w gminnym Wydziale Gospodarki Odpadami (tel. 22 484 33 33).

W 2023 r. udało się pozyskać na realizację programu blisko 30 tys. zł dofinansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Ze swej strony samorząd wyłożył na przedsięwzięcie 80 tys. zł.

Dwie straże pożarne wkrótce z nowymi wozami

Od prawej: burmistrz Arkadiusz Strzyżewski, Paweł Wrochna – OSP Góra Kalwaria, Michał Prószyński – szef Gabinetu Politycznego Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Jarosław Rosłon – OSP Cendrowice (fot. S. Piasecki, KP PSP w Piasecznie)

W sumie 925 tys. zł środków zewnętrznych otrzymają w bieżącym roku ochotnicze jednostki z Góry Kalwarii i Cendrowice na zakup wozów strażackich.

Podczas kwietniowej uroczystości w Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Piasecznie strażacy z zarządów jednostek OSP Góra Kalwaria (Paweł Wrochna) i OSP Cendrowice (Jarosław Rosłon) oraz górszokalwaryjski burmistrz Arkadiusz Strzyżewski odebrali tzw. promesy. Są one gwarancją otrzymania dofinansowań.

Naszym strażom przyznano mianowicie fundusze na zakup dwóch nowych wozów strażackich. Jednostka z Cendrowice dostanie 475 tys. zł na średni samochód ratowniczo-gaśniczy, a jednostka z Góry Kalwarii – 200 tys. zł na lekki samochód ratowniczo-gaśniczy. Wsparcie pochodzi z budżetów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Klimatu i Środowiska oraz Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej.

To jednak nie wszystko. W czerwcu w ośrodku kultury w Brwinowie burmistrz Arkadiusz Strzyżewski odebrał bowiem symboliczny czek i podpisał umowę na kolejne dofinansowania, które zostaną wydane na wspomniane pojazdy. Jednostkę z Cendrowice zasili kwota 150 tys. zł, a górszokalwaryjską – 100 tys. zł. Te dotacje przyznał samorząd województwa mazowieckiego.

Wozy kupione zostaną najprawdopodobniej jesienią.

Sprzęt za setki tysięcy złotych trafił do jednostek OSP

Łódź ratownicza, quad, agregat prądotwórczy, narzędzia hydrauliczne i inne urządzenia wzbogaciły wyposażenie ochotniczych straży pożarnych z naszej gminy.

Sprzęt przekazano jednostkom pod koniec stycznia przed remizą OSP Góra Kalwaria.

Podczas uroczystości podziękowano wszystkim, którzy sfinansowali zakup wartego kilkaset tysięcy złotych wyposażenia: Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwu Sprawiedliwości, samorządowi województwa mazowieckiego, Wojewódzkiemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospo-

darki Wodnej, samorządowi powiatu piaseczyńskiego oraz samorządowi gminy Góra Kalwaria.

W wydarzeniu wzięli udział m.in. Piotr Uściński – sekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju i Technologii, Dariusz Olszewski – poseł na Sejm RP, Michał Prószyński – szef Gabinetu Politycznego Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz radny sejmiku mazowieckiego, Piotr Kandyba – również radny wojewódzki, Le-

szek Szcześniak – komendant powiatowy Państwowej Straży Pożarnej w Piasecznie, a także oczywiście burmistrz Góry Kalwarii – Arkadiusz Strzyżewski. Sprzęt poświęcił kapelan strażaków ochotników z naszej gminy – ks. Włodzimierz Czerwiński.

Uczestnikami uroczystości byli przedstawiciele straży z Góry Kalwarii, Baniochy, Cendrowic, Czaplina, Czaplinka, Pęcławia i Wojciechowic.

Łódź ratownicza wzmocniła jed-

Sprzęt strażacki otrzymało siedem jednostek

nostkę z Czaplina. W posiadanie quada weszła OSP Baniocha. Druhom z Pęcławia przekazano mobilny agregat prądotwórczy, tym z Góry Kalwarii – sprężarkę do nabijania butli powietrzem, a do Wojciechowic trafił zestaw hydrauliczny. Ponadto wszyst-

kie nasze straże otrzymały podstawowy sprzęt oraz umundurowanie.

Oprócz tego za przyznane fundusze w wybranych remizach przeprowadzono prace remontowe i zamontowano instalacje fotowoltaiczne.

Drużyny pożarnicze: trzy powstały, dwie walczyły o medale

Coraz więcej jest w naszej gminie adeptów pożarnictwa. Na początku roku Ochotnicza Straż Pożarna w Górze Kalwarii utworzyła dwie drużyny – dziecięcą i młodzieżową. W ich skład wchodzi łącznie aż 60 kilku- i nastolatków (zarówno chłopcy, jak też dziewczynki). Dołączyć można do nich w każdej chwili – zgłoszenia pod nr. tel. 609 720 882.

Natomiast w maju młodzieżową drużynę pożarniczą założyła straż z Baniochy. Nabór trwa, zapisy pod nr. tel. 510 253 557.

Takie drużyny są już m.in. w Cendrowicach i Pęcławiu. Młodzi przed-

stawiciele tamtejszych OSP rywalizowali w bieżącym roku w ogólnopolskich zawodach. Cendrowicka jednostka wróciła z medalami z II Ogólnopolskich Halowych Zawodów Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych. Odbłyły się w marcu w Wieliszewie na Mazowszu. Chłopcy zdobyli srebro, a dziewczęta brąz. Gratulujemy!

Dzielnie walczyła także reprezentacja straży z Pęcławia w czasie lutych IV Zawodów Halowych Dziecięcych Drużyn Pożarniczych. W Zakrzowie (woj. opolskie) zajęła 11. miejsce. Wystartowały 23 zespoły.

Młodzieżowa drużyna pożarnicza z Cendrowic (na zdjęciu razem z drużyną dziecięcą) zdobyła złoto i srebro podczas ogólnopolskich zawodów w Wieliszewie (fot. z archiwum Katarzyny Paprockiej)

Wykłady przez półtorej dekady

1 czerwca, podczas uroczystości zakończenia kolejnego roku akademickiego, Uniwersytet Trzeciego Wieku w Górze Kalwarii obchodził 15-lecie swojej działalności. To dla nas, seniorów – słuchaczy UTW, niezwykle ważna rocznica, przywołująca wiele wspomnień. Przypomnijmy zatem to, co w historii naszej uczelni najważniejsze.

Powołanie Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Górze Kalwarii zawdzięczamy pomysłodawczyniom – Marii Jabłońskiej i Beacie Polaczyńskiej. Obie panie do dzisiaj są z nami, z tym że pani Maria należy do grona słuchaczy, a pani Beata jest koordynatorką z ramienia Ośrodka Kultury – odpowiada za organizację działalności UTW.

Uniwersytet swoją pierwszą siedzibę miał w Kinie „Uciecha”, zlokalizowanym w budynku Ochotniczej Straży Pożarnej przy ul. ks. Sajny. Pierwszym opiekunem naukowym – bo każdy UTW musi mieć takiego opiekuna – był prof. dr hab. Tadeusz Stępień, wykładowca filozofii, logiki, religioznawstwa i wybranych zagadnień politologii. Obecnie naukową opiekę sprawuje prof. dr hab. Ellina Łunarska-Borowiecka.

KSIEGA PAMIĄTKOWA, GAZETKA I RADA SENIORÓW

W 2016 roku uroczystości obchodziliśmy 10-lecie naszego UTW (15 lat minęło więc w 2021 r., jednak trudno było świętować, gdy obowiązywał w kraju stan epidemii). Pozostał nam z tamtego jubileuszu dokument w postaci książki pamiątkowej pt. „To już dziesięć lat”. Księga zarejestrowała początki górszkalwaryjskiego UTW w latach 2006–2011, jego rozwój w okresie 2011–2016 oraz zapowiedziała, co też przyniesie przyszłość senioralnej uczelni.

I szybko, bo także w 2016 roku, przyniosła pierwszy numer gazetki słuchaczy naszego UTW pt. „Wieści”. Do grudnia 2017 r. ukazało się jej dziesięć wydań. Może ktoś zada pytanie: a dlaczego nie wydawano „Wieści” w latach 2017–2023? Najkrócej rzecz ujmując: bo pojawiły się nowe gazetki w środowisku senioralnym naszej gminy.

W kwietniu 2016 powołana została w Górze Kalwarii Gminna Rada Seniorów i ona przejęła wydawanie gazetki środowiskowych. I tu warto przypomnieć, że to właśnie UTW wystąpił z inicjatywą powołania Gminnej Rady Seniorów. Do dzisiaj zresztą

Górszkalwaryjski UTW powstał jako pierwszy w powiecie piaseczyńskim

w jej 12-osobowym składzie Uniwersytet ma swoich przedstawicieli (Elżbieta Banasiak, Elżbieta Kruszevska, Ellina Łunarska-Borowiecka, Henryk Gromadzki) obok również czwórki członków Polskiego Związku, Emerytów, Rencistów i Inwalidów oraz czwórki przedstawicieli innych organizacji senioralnych i gminnych instytucji. Do GRS należy m.in. Piotr Walczak, przedstawiciel burmistrza gminy. Warto podkreślić, że nasza Rada była pierwszą powołaną w powiecie piaseczyńskim.

Wydała ona kilkanaście gazetek z bieżącymi informacjami dotyczącymi środowiska trzeciego wieku. Publikowano także wiadomości o działaniach UTW. Ale – żeby już wszystko wyjaśnić do końca – w 2021 roku otworzył podwoje w naszej gminie Klub Senior+ „Wisełka” (podległy Ośrodkowi Pomocy Społecznej), który od połowy roku 2021 co kwartał wydaje gazetkę ilustrującą swoją działalność. Choć więc UTW nie wydawał już swoich „Wieści”, nie bra-

kowało możliwości przekazywania seniorom informacji o tym, co dzieje się w naszym środowisku.

WYKŁADY, WYCIECZKI, KONCERTY

Wróćmy jednak do świata naszego uniwersytetu. Otóż przez minione lata były wykłady z filozofii i religii, muzyki, sztuki, etnografii i geografii, historii i kultury Polski, przyrody i prawa. Ponadto były wycieczki, interesujące spotkania w świecie sztuki, niezapomniane spotkania towarzyskie w gronie słuchaczy. Na początku ostatniego pięciolecia w naszym uniwersyteckim programie pojawił się też pakiet tzw. zajęć fakultatywnych. Wtedy można było uczestniczyć na przykład w zajęciach gimnastycznych, chodzić z kijkami, uczyć się tańca lub języka angielskiego. Niestety, te propozycje zostały wycofane z oferty Ośrodka Kultury, a tym samym naszej uczelni.

W 2015 roku UTW nawiązało –

trwającą do dziś – współpracę z Dorem Muzyka Seniora w Kątach, dokąd jeździmy na bardzo dobre koncerty.

W minionym 15-leciu podczas zajęć odbyły się też interesujące debaty z władzami gminy Góra Kalwaria. Dzięki nim słuchacze dobrze znają włodarzy gminy i ich wszystkie osiągnięcia.

Od 2017 roku nasz uniwersytet przyjaźni się ze Szkołą Podstawową im. Kazimierza Górskiego w Czaplinku. Spotykamy się, delegacje szkolne obdarowują nas, słuchaczy, swoimi występami albo pięknymi, własnoręcznie wykonanymi upominkami, a nasi przedstawiciele odwiedzają szkołę, kiedy tylko jej dyrektorka Beata Kaczmarczyk chce nas tam widzieć.

Mamy poetkę Czesławę Ochman-Ruńkowską. Oto fragment jej wiersza poświęconego 15-leciu naszego UTW: „Zatrzymał w pamięci czas

Wiele wspólnych, radosnych zdarzeń.

Tamtych chwil nikt nam nie odbierze. Ani wspomnień, ani przeżyć, ani marzeń...”

Poznajemy się, nawiązujemy znajomości, może nawet przyjaźnie. Ale niestety musimy jednocześnie żegnać tych, którzy odchodzą z tego świata na zawsze. I właśnie z najlepszymi wspomnieniami żegnamy Wszystkich, którzy przez 15 lat górszkalwaryjskiego UTW byli wśród nas.

Bądźmy razem – twórzmy wspólnotę! Takie było i jest hasło lansowane przez Gminną Radę Seniorów, ale także Uniwersytet Trzeciego Wieku, Związek Emerytów i wszystkie pozostałe organizacje senioralne naszej gminy. Śmiało możemy powiedzieć, że niezależnie od różnych przeciwności przyświeca nam ono od powołania naszego UTW. I oby to trwało nadal.

Elżbieta Banasiak,
przewodnicząca
Rady Słuchaczy UTW

fol. Ryszard Sitarski,
Monika Zacharkiewicz

Jubileusz odbył się oczywiście tam, gdzie mają miejsce wykłady – w Ośrodku Kultury

Najbardziej wytrwałe słuchaczki. Od lewej: Maria Jabłońska, Magdalena Ługowska, Stanisława Stelmazczyk, Elżbieta Banasiak, Maria Rytko, Genowefa Rutkowska, Maria Taraszevska, Katarzyna Kłose

O wolność walczył także po wojnie. Niezlomny z Urzecza

Wyzwolenie? Według niego to było zniewolenie. Konstanty Kociszewski powiedział „nie” powojennemu porządkowi, czyli „polsko-radzieckiej przyjaźni”. Działalność w podziemiu przypłacił życiem.

Podporucznik Kociszewski to więc żołnierz wyklęty – jeden z tych, którzy walczyli z siłami komunistycznej Polski po II wojnie światowej o niezależność ojczyzny. Jego grób znajduje się na górszokalwaryjskim cmentarzu parafialnym.

NAUCZYCIEL I KOMENDANT

Urodził się 22 maja 1905 roku w sąsiedniej gminie Karczew – w Otwocku Wielkim. W roku 1914 rodzina przeprowadziła się na drugą stronę nadwiślańskiego regionu Urzecza, do Góry Kalwarii (na ul. Dominikańskiej). W naszym mieście Konstanty uczęszczał do szkoły początkowej. W 1929 r. ukończył seminarium nauczycielskie w Ursynowie. Był też absolwentem szkoły podchorążych rezerwy piechoty.

Do 1939 r. pracował jako nauczyciel w szkołach powszechnych na Mazowszu, w pobliżu Pułtusa: w Prusinowicach, a później w Świer-

czach. Podczas II wojny światowej prowadził w tej okolicy tajne nauczanie. W 1941 r. wstąpił tam do niepodległościowej konspiracji. Był członkiem Związku Walki Zbrojnej / Armii Krajowej. Nosił pseudonim Plon. Sprawował funkcje łącznika i kwatermistrza.

Po zakończeniu wojny pracował jako kierownik szkoły podstawowej w Prusinowicach, a następnie kierował podstawówką w Świerczach (uczył w niej historii, matematyki, religii i śpiewu). Jednocześnie, pod pseudonimem Górka, należał do podziemnego, antykomunistycznego Ruchu Oporu Armii Krajowej (ROAK). Przez kilka miesięcy był komendantem Obwodu Pułtusk. Działalność podporucznika przerwała aresztowanie.

15 lutego 1946 r. funkcjonariusze Urzędu Bezpieczeństwa (UB) podjechali pod dom w Prusinowicach, w którym Konstanty Kociszewski akurat przebywał. Wydostał się z budynku oknem, ale podczas pościgu go ujęto. Trafił na warszawską Pragę,

do aresztu Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego. W lutym '46 aresztowano łącznie kilkunastu członków pułtuskiego ROAK.

„USIŁOWAŁ ZMIENIĆ USTRÓJ”

Komendanta Kociszewskiego oskarżono m.in. o to, że współdecydował o wymierzeniu kary śmierci funkcjonariuszowi UB oraz kary chłosty komunistycznemu działaczowi (obu kar podziemie nie wykonało), że kolportował tajną prasę czy organizował odprawy kierownictwa obwodu ROAK.

– Nasza organizacja dążyła do wprowadzenia w Polsce demokracji zachodniej – powiedział oficerowi śledczemu podczas jednego z przesłuchań.

Za to, iż „usiłował przemocą zmienić ustrój Państwa Polskiego”, 17 maja 1946 roku został skazany przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Warszawie na karę śmierci.

Konstanty Kociszewski po aresztowaniu (fot. Oddziałowe Archiwum IPN w Warszawie)

Wystąpił do prezydenta o ulaskawienie. O to samo zwróciła się do Bolesława Bieruta żona skazanego, Helena. Prośby o łaskę wystosowali też m.in. mieszkańcy powiatu pułtuskiego (prawie 400 osób), nauczyciele, a nawet uczniowie.

Ale wyrok wykonano. Konstanty Kociszewski został stracony, najprawdopodobniej rozstrzelany. Stało się to 15 lipca 1946 r. (zgon stwierdzono o godz. 22.30) w praskim więzieniu zwanym Toledo przy ul. Ratuszowej 11 (obecnie ul. Namysłowska 6, przy czym budynek już nie istnieje). 41-latek pozostawił nie tylko żonę, ale również 4-letnią córkę.

Ciało w papierowym worku zakopano na pobliskim Cmentarzu Bródnowskim. Wykupili je od UB siostra zamordowanego, Marianna, wraz ze swoim szwagrem. Zwłoki nauczyciela, którego z pewnością torturowano, wydano rodzinie w zaplombowanej trumnie, a podczas pogrzebu na cmentarzu rzymskokatolickim w Górze Kalwarii uzbójcy ubecy przypilnowali, aby nie została otworzona (pochówek odbył się najprawdopodobniej jeszcze w 1946 r.).

NIE POZNAŁAM TATY

Podporucznik spoczywa w grobie rodzinnym, w tym miejscu pochowano m.in. jego rodziców Jana i Julian-

nę oraz część rodzeństwa – Marianę i Bronisławę. Mogiła znajduje się przy alejce prowadzącej pod górę od bramy wschodniej przy ul. Zakalwaria – na górze, po lewej stronie.

Córka Konstantego i Heleny Kociszewskich, Anna, żyje. 81-latką mieszka w Częstochowie. Pamięta pogrzeb ojca. A także spotkanie z nim po aresztowaniu. – Nie poznałam taty, miał długą brodę i był wyniszczony – wspomina widzenie pani Anna.

Mama przekazywała jej, że podporucznik był dobrym mężem i ojcem. – Zrobili przestępce z człowieka, który był powszechnie ceniony i lubiany. Co ważne, cieszył się uznaniem także wśród młodzieży. Proszę sobie wyobrazić, że pod koniec lat 80. dostałam od jednego z byłych uczniów taty list z wierszem na jego cześć – mówi mieszkanka Częstochowy.

W 1999 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził odszkodowanie i zadośćuczynienie na rzecz córki Konstantego Kociszewskiego za jego „niesłuszne skazanie”. W tym samym roku żołnierz wyklęty został odznaczony przez prezydenta RP Krzyżem Armii Krajowej. Upamiętnia go tablica na szkole w Świerczach.

Na koniec odnotujmy, że ten niezłomny nauczyciel był kuzynem innych bohaterskich patriotów związanych z Górą Kalwarią – braci Bąków oraz Jana Białka.

Tu w XIX wieku wzięli go Rosjanie, teraz patrzy na przechodniów

Nasze miasto przybyło miejsce pamięci. 14 kwietnia uroczyste odsłonięto tablicę poświęconą Walerianowi Łukasińskiemu.

Płytę z piaskowca – z popiersiem z brązu – wykonano za fundusze z budżetu gminnego samorządu. Została ona umieszczona na murze Domu Pomocy Społecznej, w pobliżu głównej bramy. Major Łukasiński boiwn na terenie obecnego DPS-u był więziony (w okresie, kiedy tam, w budynkach poklasztornych, stacjonowało carskie wojsko). Uczestnicy uro-

czystości odsłonięcia zwiedzili celę, w której Rosjanie osadzili patriotę. Przebywał w tym miejscu od grudnia 1825 do lipca 1827 roku (z trzymiesięczną przerwą). Pomieszczenie znajduje się w piwnicach pawilonu nr 1.

Walerian Łukasiński żył w latach 1786–1868. Służył w armii Księstwa Warszawskiego (w 1809 r. walczył przeciwko Austriakom pod Ostrów-

kiem niedaleko Góry Kalwarii) i w wojsku Królestwa Polskiego. Był działaczem niepodległościowym: m.in. założył tajne Narodowe Towarzystwo Patriotyczne. Rosyjski zaborca wwięził go w sumie przez 46 lat.

Major upamiętniony został z inicjatywy niedawnego pracownika naszego urzędu gminy, Janusza Bielickiego.

Zdjęcia z piekła

„Twarze numerów obozowych. Z Góry Kalwarii do fabryki śmierci”. Taki tytuł nosi wirtualna wystawa, którą stworzył urząd miasta.

Zawiera zdjęcia więźniów Auschwitz związanych z naszą gminą, wykonane w tym niemieckim obozie koncentracyjnym. Fotografie podaliśmy koloryzacji.

Ekspozycja, która jest hołdem dla mieszkańców przebywających podczas II wojny światowej w piekle na ziemi w Oświęcimiu, znajduje się na gminnej stronie internetowej – pod linkiem <https://gorakalwaria.pl/galeria/1979>. Zachęcamy, by się z nią zapoznać. Obozowe zdjęcia pochodzą z Archiwum Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau.

ZDZISŁAW KOWALSKI

Urodził się 29 lipca 1918 roku w Górze Kalwarii. Podczas okupacji działał w podziemiu, w Związku Walki Zbrojnej, nosił pseudonim Korab. Aresztowany w wyniku donosu. W kwietniu 1942 r. trafił do KL Auschwitz, gdzie stracił życie 8 września tego roku. Miał 24 lata. Na górszokalwaryjskim cmentarzu parafialnym znajduje się jego grób symboliczny.

Kwiaty świeże jak sekcja

Prace członkiń sekcji będą eksponowane do 31 sierpnia (fot. Piotr Rytko)

Wyjątkową wystawę obrazów można oglądać w Ośrodku Kultury. Przy ul. por. Białka 9 w Górze Kalwarii zawisły akwarele namalowane przez lokalne amatorki.

W poprzednim, grudniowym numerze naszego biuletynu pisaliśmy o 30-leciu twórczości Teresy Pietras, artystki malarki z Góry Kalwarii. W styczniu br. Ośrodek Kultury założył sekcję malarstwa akwarelowego – i to właśnie pani Teresa została instruktorem.

Inicjatywa utworzenia takiej grupy dla mieszkańców padła na podatny grunt. Pod okiem doświadczonej akwarelistki upust swoim talentom daje bowiem prawie 20 miłośniczek sztuki (tak się składa, że na warszta-

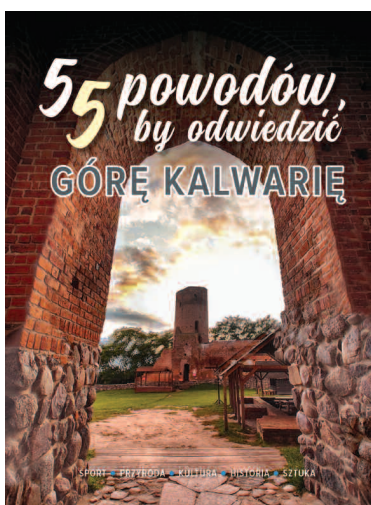
ty uczęszczają same kobiety). – Z niewątpliwie trudną techniką malarstwa te cudowne dziewczyny radzą sobie świetnie – chwali Teresa Pietras.

Współpraca szybko zaowocowała wystawą (przewrotnie zatytułowaną „Nie zawsze jest kolorowo”). Wernisaż odbył się 7 czerwca. Autorki prac otrzymały od organizatora, Ośrodka Kultury, kwiaty i dyplomy, oraz wysłuchały pieśni w wykonaniu chóru Coniew.

Obrazy – przedstawiające martwą naturę, głównie kwiaty – można oglądać do końca sierpnia. Wstęp wolny.

Zajęcia świeżo powstałej sekcji odbywają się w pracowni plastycznej przy ul. por. Białka 9 co czwartek (17.30–19.30) i co piątek (17.00–19.00). Koszt: 80 zł za miesiąc.

Gmina sfotografowana i narysowana

Powstały właśnie dwa wydawnictwa promujące atrakcje Góry Kalwarii i okolic.

Niewykluczone, że jesteśmy pierwszą gminą w Polsce, która może się pochwalić wydaniem takich publikacji. To bowiem ekskluzywny magazyn oraz wielkoformatowa książka dla dzieci. Obie pozycje składają się na gminny projekt „Góra jak z obrazka”, na który pozyskaliśmy unijne dofinansowanie.

Magazyn ilustrowany nosi tytuł „55 powodów, by odwiedzić Górę

Kalwarię”. Na łamach wyliczamy atrakcje lokalnego świata: zabytki, miejsca na łonie przyrody czy wydarzenia. Opisujemy je, a przede wszystkim przedstawiamy na zdjęciach.

Kartonowa książeczka obrazkowa to z kolei fragmenty gminy z lotu ptaka autorstwa znakomitego ilustratora Artura Nowickiego. Rysunki opatrzone są rymowanym tekstem. „Stefanka podróżuje po Górze” – tak zatytułowana jest ta pozycja dla dzieci.

Oba wydawnictwa będziemy bezpłatnie przekazywać mieszkańcom i turystom. O sposobie dystrybucji poinformujemy wkrótce.

Będziemy czytać i do czytania zachęcać

„Biblioteka łączy” oraz „Integracyjne Narodowe Czytanie” to dwa projekty, na które Gminna Biblioteka Publiczna w Górze Kalwarii uzyskała w tym roku dofinansowanie z programu „Promocja czytelnictwa” Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Trwają przygotowania do lektury „Nad Niemnem” – tu sesja fotograficzna w Brześćcach (fot. Robert Prasollik, WTZ w Górze Kalwarii)

Narodowe Czytanie, realizowane we współpracy z Warsztatem Terapii Zajęciowej (WTZ), to górszkalwaryjska tradycja – już po raz piąty odbędzie się w Ogrodzie Miejskim. W tym roku lekturą ogólnopolskiej akcji pary prezydenckiej będzie „Nad Niemnem” Elizy Orzeszkowej.

Przygotowania do naszego wydarzenia już trwają. Od pierwszych dni czerwca pracujemy nad sesją zdjęciową. W modeli jak co roku wcielają się uczestnicy WTZ. Fotografie zostaną umieszczone nie tylko na wystawie, ale również w albumie, który będzie bezpłatnie przekazywany szkołom, bibliotekom oraz jako materiał promocyjny mieszkańcom i poza naszym regionem.

Zapraszamy już dziś na 9 września do Ogrodu Miejskiego przy ul. ks. Sajny 4 w Górze Kalwarii, na godz. 12, aby posłuchać fragmentów powieści w interpretacji lektorów oraz muzyki na żywo w wykonaniu duetu Ojciec i Syn.

Na realizację tego wydarzenia uzyskaliśmy dofinansowanie w wysokości 15 715 zł.

Drugi projekt, „Biblioteka łączy”, to cykl warsztatów, na który pozyskaliśmy 15 400 zł. Jego celem jest podniesienie kompetencji czytelnich rodziców oraz ich dorastających dzieci. W ramach zadania planujemy spotkania dla dorosłych promujące czytelnictwo, poradniki wychowawcze i naukę wykorzystywania biblioterapii w procesie wychowania. Uczestnicy uzyskają pomoc w zakresie zachęcania dzieci do czytania i doboru odpowiedniej literatury.

Równolegle odbywać się będą warsztaty dla dzieci z podstaw szycia, podczas których wykonają one pod okiem instruktora książeczki sensoryczne dla Samorządowego Przedszkola Integracyjnego w Górze Kalwarii. Zapisy na zajęcia rozpoczną się we wrześniu.

Książkowy kiermasz dla Mateusza

Z okazji Tygodnia Bibliotek, przypadającego w dniach 8–15 maja, w Gminnej Bibliotece Publicznej w Górze Kalwarii odbył się Charytatywny Kiermasz Książki. To już kolejna odsłona szczytnej akcji. Tym razem całkowity dochód przeznaczony został na rehabilitację i leczenie Mateusza, syna naszej czytelniczki.

Tak jak podczas poprzednich edycji na kiermaszu znaleźć można było różnorodne książki w bardzo atrakcyjnych cenach – już od złotych. Na kilkunastu stołach w czytelni wyłożono w sumie kilka tysięcy pozycji, które wcześniej, przez kilka miesięcy, mieszkańcy przekazywali bibliotece (m.in. w ramach, trwającej do połowy maja, akcji „Drzewko za makulaturę”). Nasi czytelnicy przez cały tydzień mieli możliwość, żeby spokojnie przejrzeć książki i wyjść od nas z całym ich naręczem.

Druga część tegorocznego kiermaszu odbyła się podczas Kalwaryjskiego Dnia Sąsiada 20 maja w Ogrodzie Miejskim. Licznie przybyli mieszkańcy chętnie odwiedzali nasze stoisko.

W efekcie akcji zebrano 3400 zł.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”. Instytucja zarządzająca PROW 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Publikacja, opracowana przez gminę Góra Kalwaria, współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach działania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Kulturalnie wokół

Koncerty zespołu Mazowsze i Anny Jurkiewicz, występy Kabaretu Smile i Kabaretu Młodych Panów, spektakle i stand-upy wypełniły zimowo-wiosenny program kulturalny w Górze Kalwarii. Miesiące letnie będą stać pod znakiem wydarzeń plenerowych, m.in. na zamku w Czersku. Ale kultura to także edukacja, warsztaty i dbałość o dziedzictwo narodowe.

Spektakularny koncert. Mazowsze w pełnym składzie w Górze Kalwarii

Zespół Pieśni i Tańca Mazowsze zachwycił mieszkańców podczas uroczystego koncertu „Kalejdoskop barw Polski” zorganizowanego z okazji 353. rocznicy nadania praw miejskich Górze Kalwarii. To wyjątkowe wydarzenie odbyło się w ramach cyklu „Classica Calvaria”.

Takiego koncertu jeszcze w Górze Kalwarii nie było. Co prawda Mazowsze już raz u nas gościło, ale w niepełnym składzie. Dwa lata temu mieliśmy okazję wysłuchać koncertu symfonicznego w wykonaniu samej orkiestry. Dopiero gdy na scenie pojawili się także tancerze i chór, w pełni można było przekonać się, jak wielki kunszt prezentuje zespół.

Podczas lutowego występu w hali sportowej artyści zaprezentowali tańce i piosenki ze wszystkich regionów

Polski. Niezwykle widowisko obejrzało kilkaset osób – mieszkańcy gminy, ale i całego regionu. Trudno się dziwić wysokiej frekwencji – legendarna grupa koncertuje na całym świecie, wszędzie zbierając świetne recenzje krytyków. Prawie dwugodzinny koncert spotkał się ze wspaniałym odbiorem i owacjami.

fot. Ryszard Sitarski

Magia letnich spotkań na zamku

Zamkowe mury w Czersku ożywają latem, przyciągając miłośników jazzu, spadających gwiazd i fascynujących historii.

W lipcu zamek kusi festiwalem JazZamek Czersk, obiecując niezapomniane popołudnia pełne muzyki. W Czersku wystąpią tak wielkie nazwiska sceny jazzowej jak Krzysztof Herdzin, Krzysztof Ścierański i Wojciech Piłchowski z zespołami oraz grupy Walk Away i Drifter Live.

To prawdziwi mistrzowie, legendy polskiego jazzu. Mają na swoim koncie współpracę z wybitnymi muzykami – zarówno polskimi, jak i zagranicznymi. Ich wirtuozerskie solówki, niezwykła technika gry i interakcja z publicznością sprawiają, że występy są pełne energii i dynamiki. Niezależnie od preferencji muzycznych każdy znajdzie tu coś dla siebie.

W sierpniu natomiast uwagę przyciąga Noc Spadających Gwiazd. Magiczna noc, kiedy niebo rozświetla się tysiącami migoczących gwiazd. Obserwatorzy nieba, zarówno amatorzy, jak i profesjonaliści, mogą cieszyć się spektakularnym zjawiskiem: podziwiać perseidy i meteory. Gwiazdny wieczór poprzedza piknik z eksperymentami, opowieściami o gwiazdach, pokazem świetlnym i animacjami dla najmłodszych uczestników.

Z kolei cykl Historia Viva ożywia zamek w każdy weekend od maja do września. Zwiedzający mają okazję przenieść się w czasie i poznać fascynującą historię czerskiego zabytku. Odkrywając tajemnice przeszłości, mogą zobaczyć rekonstrukcje scen z życia średniowiecznego zamku czy włączyć się w interaktywne pokazy i warsztaty.

Pełen kalendarz zamkowych wydarzeń można znaleźć na stronie internetowej zamekczersk.pl.

fot. Monika Zacharkiewicz

Nowa pracownia, nowe możliwości

Otwarta w styczniu tego roku pracownia artystyczna przy ul. Dominikańskiej w mieście szybko zapełniła się warsztatami i nowymi uczestnikami.

Nowa pracownia stała się prawdziwą przystanią dla pasjonatów sztuki. Dzięki jej utworzeniu Ośrodek Kultury mógł zaoferować mieszkańcom więcej różnorodnych sekcji, które przyciągnęły nowych uczestników. Oferta obejmuje nie tylko tradycyjne dziedziny, ale również studio portretu, pracownię rękodzieła ludowego czy warsztaty z malarstwa akwarelowego.

Obecnie blisko 500 osób aktywnie bierze udział w zajęciach prowadzonych przez Ośrodek Kultury, co stanowi wzrost o około 100 osób w porównaniu z poprzednimi latami.

O tym, że inwestycja była potrzebna, przekonują nie tylko liczby. Nowo powstała sekcja malarstwa akwarelowego pod okiem Teresy Pietras (dzięki poszerzeniu bazy lokalowej znalazło się miejsce na takie warsztaty w pracowni przy ul. Białka)

rozwinęła się już tak mocno, że postanowiliśmy zorganizować wystawę prac jej uczestników (więcej na str. 14). Z pełną ofertą warsztatów można zapoznać się na stronie kulturagk.pl.

fot. Monika Zacharkiewicz

Przywracamy dawną świetność

Dwa ostatnie lata były okresem intensywnych prac renowacyjnych na terenie Zamku Książąt Mazowieckich w Czersku.

Przywróciliśmy dawny wygląd XVIII-wiecznego murowanego mostu i jednocześnie wyremontowaliśmy nawierzchnię drogi nad fosą. W bieżącym roku przygotowujemy dokumentację potrzebną do planowanego remontu muru obwodowego.

Most, ufundowany przez starostę czerskiego Franciszka Bielińskiego, odzyskał swój pierwotny blask dzięki dwuetapowemu remontowi. W pierwszej fazie prac przeprowadzono m.in. renowację nawierzchni drogi wiodącej na dziedziniec. Kolejny etap obejmował odbudowę zniszczonych fragmentów przypór mostowych, wyremontowanie pylonów i sterczyn oraz usunięcie wykwitów solnych z łoża muru. Dzięki przedsięwzięciu znacznej poprawie uległa funkcjonalność i estetyka przeprawy, a teren zamkowy zyskał kolejny piękny element.

Cały proces renowacji mostu był możliwy dzięki wsparciu finansowemu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (490 tys. zł), wo-

wódzkiego konserwatora zabytków (350 tys. zł) oraz gminy Góra Kalwaria (232 tys. zł).

Jednak prace na zamku nie kończą się na odnowie mostu. W roku 2023 przygotowana jest dokumentacja projektowa (dzięki dotacji od konserwatora zabytków w wysokości 50 tys. zł oraz kwocie 69 tys. zł z budżetu gminy) na remont muru obwodowego. Stanowi on strategiczny element kompleksu. Niestety jest miejscami niemal całkowicie zdegradowany – to przesądziło o pilnej interwencji.

fot. Monika Zacharkiewicz

Filmowe dyskusje w centrum uwagi

Dyskusyjny Klub Filmowy w Górze Kalwarii powrócił w nowej lokalizacji i pod nową nazwą – DKF Kinocentrycy. To, co pozostało niezmiennie, to fantastyczny dobór filmów, prelegentów i gości.

DKF Kinocentrycy (wcześniej DKF Uciecha) to oaza dla tych, którzy kochają kino i chcą o nim rozmawiać. Do tej pory gościliśmy m.in. aktorów Wiktora Zborowskiego i Olgierda Łukaszczyka, reżyserów Xawerego Żuławskiego i Agnieszki Smoczyńskiej, a także wielu znakomitych filmoznawców, m.in. Michała Oleszczyka, Dianę Dąbrowską, Kaję Klimek i Błażeja Hrapkowskiego.

W tym sezonie – w Ośrodku Kultury przy ul. por. Białka – pełną salę widzów zgromadził pokaz filmu „IO” połączony ze spotkaniem z Agnieszką Glińską, nagradzaną montażystką pochodzącą z Góry Kalwarii (na zdjęciu). Wątek lokalny pojawił się również na spotkaniu na temat filmu „Tonia”, który kręcono w naszym mieście.

W bieżącym roku zadebiutował DKF Kinocentrycy Plus, dedykowany seniorkom i seniorom z Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Po każdym z pięciu seansów (m.in. „Film balkonowy” i „Johnny”) prowadzono żywe dyskusje, które moderował filmoznawca Łukasz Knap.

Dodajmy, że kolejny raz zrealizowaliśmy program Nowe Horyzonty Edukacji Filmowej, w którym wzięło udział ponad 700 uczniów i 60 nauczycieli z ośmiu szkół i przedszkoli z naszej gminy. Trwają już zapisy na nowy rok szkolny.

fot. Monika Zacharkiewicz

Coraz większy ruch w sporcie

Nowe wydarzenia, nowe sekcje i unowocześnianie obiektów – pierwsza połowa 2023 roku była dla Ośrodka Sportu i Rekreacji w Górze Kalwarii tyleż pracowita, co udana. Przypomnijmy, jakie imprezy organizowaliśmy lub współorganizowaliśmy w tym czasie oraz jakie zajęcia obecnie prowadzimy.

WYDARZENIA

- >>> Cykl Zimowa Jazda na Rolkach
- >>> Turnieje piłkarskie Nadstal Cup (współpraca z KS Nadstal)
- >>> Bieg Policz Się z Cukrzycą (współpraca z WOŚP)
- >>> Sportowe Ferie
- >>> IV Bieg Stefana
- >>> Spotkanie z Katarzyną Bosacką (zdrowe odżywianie)
- >>> Weekend z Badmintonem
- >>> XI Bieg Tropem Wilczym
- >>> Zajęcia solo latino dla kobiet
- >>> XII Turniej Piłki Siatkowej Mężczyzn o Puchar Burmistrza
- >>> Dzień z koszykówką w OSiR
- >>> II Noc na Basenie
- >>> Wycieczki rowerowe (współpraca z grupą Urzeczeni Rowerem)
- >>> Otwarte Mistrzostwa Góry Kalwarii w Sprincie Pływackim (współpraca z UKS Skalar)
- >>> Sportowo-Kulturalny Dzień Dziecka

SEKCJE I ZAJĘCIA

- >>> Młodzieżowa sekcja koszykówki
- >>> Sekcja koszykówki dla dorosłych
- >>> Młodzieżowa sekcja siatkówki
- >>> Sekcja capoeiry
- >>> Gimnastyka korekcyjna
- >>> Zajęcia fitness
- >>> Aqua aerobik
- >>> „Czas na zdrowie” – bezpłatne zajęcia rozciągające i poprawiające kondycję
- >>> „Góra Biega” – bezpłatne zajęcia biegowe dla wszystkich chętnych
- >>> Indywidualna i grupowa nauka pływania
- >>> Nauka pływania dla szkół z gminy Góra Kalwaria
- >>> Gimnastyka w wodzie dla seniorów
- >>> Nauka pływania dla seniorów

www.osirgorakalwaria.pl, tel. 22 727 48 61

